The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi". Editor-in-Chief: ALEKSANDRS KUNDRATS. Editorial and Business Office: 123 Huron St. Toronto, Ontario, Canada. Telephones: EM 8-0792, EM 8-3239. United States Editorial Offices: New York: Editor — V. IRBE, 87 Ellwood St., New York 40, N. Y., USA. Tālrunis LOrraine 7-6470. Chicago: Editor — K. KEZBERS, 2727 Milwaukee Ave., Chicago 47, Ill., USA.
WEDNESDAY, SEPTEMBER 12, 1962.

LATVIJA
AMERIKĀ

Nr. 72. TREŠDIEN, 1962. GADA 12. SEPTEMBRĪ 12. GADS
„AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA, AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH".

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi". REDAKTORS: ALEKSANDRS KUNDRATS. Redakcija un kantoris: 123 Huron Street Toronto, Ontario, Canada. Telefoni: redakcijai — EM 8-3239, kantorim — EM 8-0792 vakaros tālrunis — 766-2001. Ņujorkas redakcijas vadītājs red. V. IRBE, 87 Ellwood St., New York 40, N. Y., USA. Tālrunis LOrraine 7-6470. Čikagas redakcijas vadītājs red. K. KEZBERS 2727 N. Milwaukee Ave., Chicago 47, Ill., USA. Tālruņi: DI 2-2324, BR 8-8681.

TAISNĪBAS LABĀ

Mēs stāstām par komūnismu briesmu darbiem, — tas mums jādara. Drošsirdīgo ukraiņu brīvības cīnītāju Banderu noindēja. Dāni Bang-Jensenu nošāva un izmeta Ņujorkā parkā, jo viņš bija uzdrošinājies atteikties komūnistu draugiem izdot ungāru brīvības cīnītāju vārdus. Ungāru Maleteru ievilināja slazdā un noslepkavoja, tāpat — prēmjeru Nadžu. Poļu Londonas valdības ģenerāļus aizvilināja uz Maskavu sarunām, apcietināja un noslepkavoja. Okupētā Latvijā noslepkavoto skaits sniedzas daudzos tūkstošos. Staļina laikā to darīja gandrīz atklāti, tagad rīkojas uzmanīgāk. Komjaunieti, kurš izrādījis interesi par kaut ko citu, izņemot marksismu - ļeņinismu, ievilina mežā vai parkā, kur to atrod noslepkavotu.... „Nezināmi ļaundari," saka iestādes, bet neviens no šādiem ļaundariem vēl nav atrasts. Pēdējie gadījumi Berlīnē, kur apslepkavoti bērni, mēģinot pārkļūt kaŭma valnim, rāda komūnisma brutālo necilvēcību visā kailumā.

Neraugoties uz visiem šiem asins darbiem, komūnisma briesmas daudzi vēl nesaprot. Kāpēc? Daži ir nobijušies par savām nožēlojamām dzīvībām. Citi uzpirkti, piekukuļoti. Atkal citus piespiež kalpot ar visādiem šantāžas paņēmieniem. Bet vislielāko skaitu sātaniskā vara iegūst no vientiešu un muļķu bariem, kuŗu nekad nav trūcis pasaulē, un nekad netrūks. Šie sarkanie, rozīgie un pasarkanie „liberāļi" nāk no visām aprindām. Sevišķi nozīmīgi tie ir dažādās baznīcās. Kā gan var izskaidrot, ka Pasaules kristīgo baznīcu padome izteikusies atzinīgi par — lūgšanas atcelšanu skolās? Ka tā pati padome aizliegusi ticīgiem apmeklēt pretkomūnisma kursus? Ka visi šie ticīgie lēmuši uzņemt savā vidū — padomju baznīcas, kuŗu vadība gan var reprezentēt.. komūnisma varasvīru ieskatus, bet nekādā ziņā apspiestos ticīgos. Kā to var izskaidrot? Neliešu un muļķu nekad nav bijis trūkums un, ja tie tiek pie varas, jeb vismaz iegūst vairākumu, lietas ir bēdīgas.

Komūnisms turpina un turpinās iznīdēt katru brīvu domu. Chruščevs neļāva Borisam Pasternakam pieņemt Nobela prēmiju. Komūnisms neļauj latviešu, arī krievu, jaunajam studentam izvēlēties darbu. Ja komjaunieši protestē pret bada maizi vasaras brīvlaikā, kad tiem jāstrādā kolchozos, saimniecību ielenc NKVD, vainīgos ilgi pratina, izslēdz no komjaunatnes un līdz ar to— no augstskolas. Jaunietim dzīve padomju „laimīgajā" zemē apzimogota, paliek darbs kolchozā, sovchozā, jeb jaunapgūtās zemēs resp. Kazachstanas stepēs. Neredzēdama izeju, lielo pilsētu jaunatne iegrimst alkohola lietošanā, nodarbojas ar huligānismu un zādzībām. Tā ir drūma patiesība, kuŗu komūnisti nevar noliegt, nedz apslēpt. „Komūnisms sola labumus tālā nākotnē, es tos gribu tagad," izkliedzis kāds zaglēns, kad kritis milicijas rokās.

Mūsmāju koeksistences sludinātāji, sadarbinieki, marksisti un pseudoliberāļi sludina miermīlīgu, draudzīgu sadarbību ar padomju tautām. Mēs varam viņiem no sirds pievienoties, tikai mums ir viens noteikums — komūnistu varmākām jāiet! Un ne tikai jāiet — viņiem, līdzīgi kā nacistiem Nirnbergā, starptautiskā tribunāla priekšā jāatbild par saviem darbiem. Sodu mīkstināt jeb atlaist varēs tikai tiem, kuŗi, atzīstot pagātnes kļūdas, ar savu rīcību būs pakalpojuši komūnisma iznīcināšanā.

Visās pasaules malās, ieskaitot ASV un Kanadu, ir radušās spēcīgas pretkomūnistu grupas. Komūnisms savus kalngalus sasniedzis. Vai tas turpinās uzvaras gājienu, turpinās slepkavot un laupīt? Rietumu valstsvīru saprāts izšķirs, kas uzvarēs.

M.

VECĀKIEM

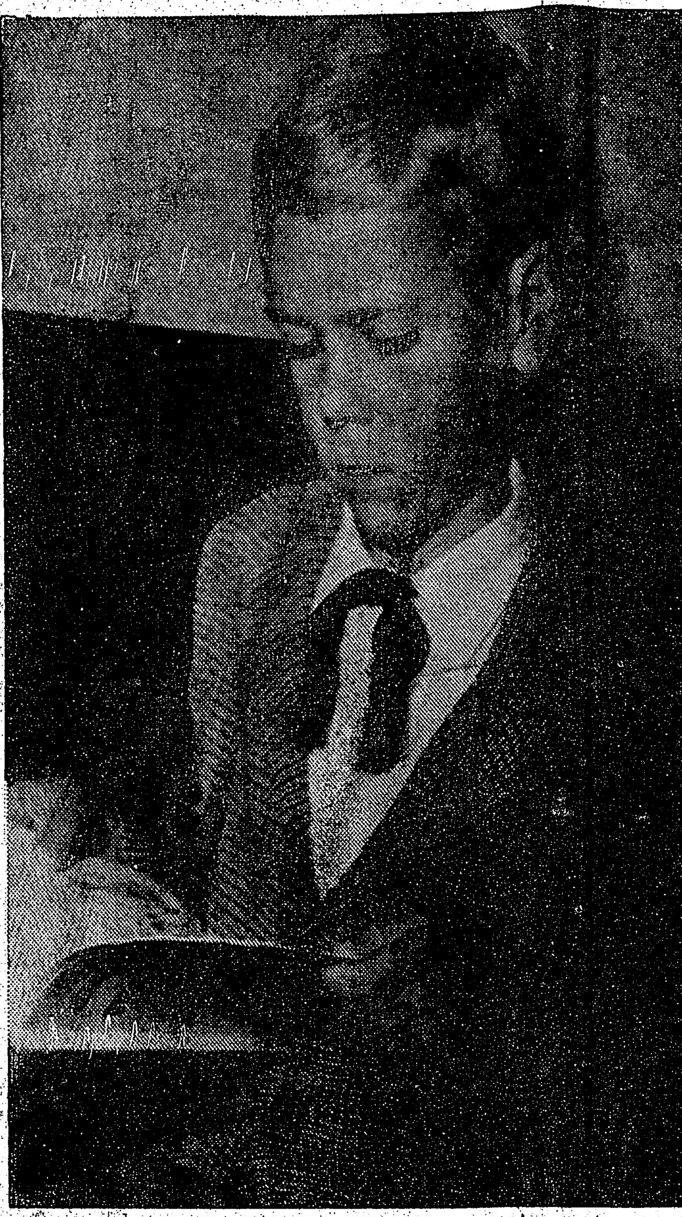

Apmēram tikai puse mūsu bērnu mācās latviešu skolās. Protams, dažas ģimenes dzīvo tādās vietās, kur latviešu skola nav sasniedzama. Tomēr ir vēl arī vietas, kur tādu varētu nodibināt, ja vien vietējā sabiedrība vienota atzītu tās nepieciešamību. Kā jau iepriekšējā rakstā redzējām, bērnu sūtīšana latviešu skolās uzliek vecākiem jaunus pienākumus.Tad nu varētu rasties jautājums, vai šis otras puses vecāki nav gudrāki, izvēlēdamies mazākas pretestības ceļu, mazāko piepūli?

Lai kādi būtu viņu motīvi, liegdami bērniem vismaz daļu no tā garīgā mantojuma, ko viņi saņēmuši no saviem senčiem, viņi alojas. Nerunāsim šoreiz par nacionāliem mērķiem, uzdevumiem un pienākumiem, kaut arī tie ir tik svarīgi. Piederība kādai tautai, tās likteņa līdzsvarošana un centienu atbalstīšana ir aktīvs process, kuŗu nenosaka tikai vecāku tautība, bet gan paša nacionālā izjūta un sirdsapziņa. Bet lai arī cik maz šīs īpašības kādā cilvēkā būtu attīstītas, vecāku lāsts vai svētība, kā to ņem, ikvienam nāk līdz visu mūžu. Kā saka, no s a v a s ādas neviens nevar izlekt. Katram ir viens veids un valoda, kuŗā viņš vislabāk var ar citiem sazināties, rast garīgas saites.

Jau normālos apstākļos paaudžu uzskatu atšķirības rada saspriegumus, izraisot sirdssāpes, jo sevišķi no vecāku puses. Esam jau piedzīvojuši, cik daudz ļauņāks stāvoklis kļūst vecāku un pieaugušu bērnu starpā, kad šīs saites vairs gandrīz nepastāv. Pamestu, aizmirstu un vientuļu vecāku rūpju sākums vienmēr atrodams kopīgas valodas un uzskatu trūkumā. Tad nu, sākot jau no paša šaurā ģimenes interešu loka, vecāku prieka un labklājības dēļ vien ir nepieciešams izveidot un uzturēt kopīgas valodas un uzskatu saites. Latviešu skola grib un var jums palīdzēt. Ja līdz šim neesat atzinuši tās nepieciešamību, pārdomājiet vēlreiz! Jaunam mācības gadam durvis atveŗot, latviešu skolas gaida visus bērnus.

J. Mežaks,
LNAK Skolu daļas vadītājs.

Kenedijs prasa mobilizāciju

KRIEVI APŠAUDA AMERIKĀŅU AUTOMAŠĪNU AUSTRUMBERLĪNĒ. SAV. VALSTU MILITĀRAIS KOMANDANTS SLĒDZ FRIDRICHIELAS PĀREJAS PUNKTU. PREZIDENTS KENEDIJS PRASA DAĻĒJU MOBILIZĀCIJU. ALŽĪRIJAS PAMIERS VĒL VIENMĒR NENOTEIKTS. KOMŪNISTU SPIEGS SOBLENS ATROD IESPĒJU PALIKT ANGLIJĀ.

Berlīnes situācija kļūst ar katru dienu drāmatiskāka; saspīlējums pieaug un par jebkāda veida vienošanos stāvokļa nostabilizēšanai vispār nav ko sapņot.

Ar savu izturēšanos un neatlaidīgo komūnisma izplatīšanās tendenci Pad. Savienība radījusi divus ļoti nopietnus saspīlējuma punktus — Berlīni un Kubu, kas kā viens, tā otrs var novest pie starptautiska apmēra nesaskaņām, pat jauna pasaules kaŗa.

Kubas gadījumā pašreiz liekas, ka tur Pad. Savienība tagad izveidojusi militāru bazi, no kuŗas mēģinās iefiltrēt komūnismu pārējā Latīņu Amerikā. Pēc tā, ko par Kubas situāciju runā Vašingtonā, var domāt, ka kā Kastro, tā Maskava ar laiku pārspekulēsies. Arī amerikāņu pacietībai mērs var būt pilns. Varbūt, ka ātrāk nekā Kuba to vēlētos.

KOMŪNISTU SPĒKI KUBĀ

Labi informētas aprindas ziņo no vairākām galvas pilsētām Dienvidamerikā, ka Kubā izveidota starptautiska komūnistu armija, 30.000 vīru liela. Komūnistu brigādē pārstāvēti ne tikai kā 5000—6000 padomju kaŗavīru, bet arī 1500 no Gānas, ap 1000 no komūnistu Ķīnas, vairāki simti Alžīrijas komūnistu, kā arī komūnistu vienības no citām Dienvidamerikas republikām. Ja pie tam vēl ņem vērā apstākli, ka Kuba apgādāta padomju ieročiem un kaŗa materiāliem, tad var tikai redzēt, ka eventuāla amerikāņu invāzija var izrādīties daudz nopietnāka par vienkāršu pastaigas gājienu — kā tas būtu bijis vēl tikai pirms dažiem mēnešiem.

OKUPĀCIJU SPĒKU ASUMI RIETUMBERLĪNĒ

Kuba ir par daudz tālu no Pad. Savienības, lai kaŗa gadījumā būtu j ā b a i d ā s no Maskavas iejaukšanās. Ja vien stāvoklis nonāk tik tālu, ka Sav. Valstis izšķiŗas par uzbrukumu komūnistam Kastro, Pad. Savienība savu ir panākusi.

Gluži citāda situācija valda Berlīnē. Ja tur izceļas kaŗš, tad iejaukta arī Pad. Savienība. Pēdējā gan arī tur nebūs īstā kaŗa sācēja. Chruščevam tikai atliek parakstīt miera līgumu ar Austrumvāciju, un tad tā varēs sākt darīt visus melnos darbus.

Berlīne katrā ziņā šodien nav drošākā vieta pasaulē. Rietumu sabiedroto un Pad. Savienības attieksmes pilsētā kļūst jo dienas asākas, nedēļas nogalē novedot pat pie vairākiem apšaudīšanās gadījumiem un padomju konvoju noliegšanas Rietumu joslās.

Vienā gadījumā padomju kaŗavīri sāka apšaudīt kādu amerikāņu automašīnu Austrumberlīnē, kad pēdējā tuvojās kādam krievu preču vilcienam. Vilciena kravā bijušas daudz padomju raķetes bazēm Austrumvācijā.

Sabiedroto militārie komandanti nedēļas nogalē nolēma nelaist bruņotus padomju kaŗa pieminekļa goda sardzes konvojus Rietumu joslās. Tuvākās dienas rādīs, vai šis drauds arī tiks izpildīts. Savu Frīdrichielas pārejas punktu amerikāņi gan jau slēguši, tagad jāredz, vai tikpat daudz dūšas būs arī angļiem pie Brandenburgas vārtiem, ko krievi izraudzījuši par jauno pārejas punktu saviem ikdienišķiem goda sardzes konvojiem. Padomju kaŗa piemineklis atrodas angļu joslā.

PREZIDENTS KENEDIJS PRASA REZERVISTU IESAUKŠANU

Pirms Sav. Valstu kongress pārtrauc darbību šā mēneša beigās — līdz nākamā gada janvāŗa sākumam, prezidents no tautas pārstāvjiem grib izspiest vēl vienu svarīgu lēmumu — piešķirt viņam tiesības iesaukt ap 150.000 rezervistu.

Baltā nama preses šefs Salingers šai sakarībā izteicās, ka starptautiskais stāvoklis pēdējā laikā tā pasliktinājies, ka prezidents rezervistu iesaukšanu uzskata par absolūti nepieciešamu. Rezervisti regulārās armijas rindās pavadītu vienu gadu.

Vašingtona paskaidro, ka rezervistu iesaukšanas divi galvenie iemesli ir komūnistu bruņošanās Kubā un no dienas uz dienu asāk kļūstošie starpgadījumi Berlīnē.

Kā Sav. Valstu senāta un kongresa pārstāvju, tā arī iedzīvotāju starpā arvien skaļākas kļūst balsis, prasot Kubas invāziju vai vismaz pilnīgu saimniecisku blokādi. Prezidents Kenedijs, kas līdz šim tam pretojies — lai gan saimnieciski Kubas darījumi ar Sav. Valstīm nokritušies gandrīz līdz nullei — ar to grib parādīt, ka viņš nekādā gadījumā nepārsteigsies, bet vajadzības brīdī būs sagatavots katrai varbūtībai.

Pag. gadā, kad arī pasaulē valdīja vispārējs saspīlējuma periods, prezidents Kenedijs kongresam prasīja un saņēma atļauju, iesaukt 250.000 rezervistu.

ALŽĪRIJAS KRIZE VĒL VIENMĒR AKŪTA

Alžīrijas divi neatkarības mēneši ir bijuši arī divi nepārtraukta chaosa un terrora mēneši, kuŗu laikā valsts un iedzīvotāju labklājība noslīdējusi līdz galīgam minimumam. Visā valstī valda ārkārtīgs bezdarbs, trūkst pārtikas un trūkst naudas dabūjamo produktu iegādei. Kādas

(Nobeigums 8. lpp.)

Algots Maskavas melis

PASAULES SOCIOLOĢIJAS KONGRESĀ

No 1962. gada 2. — 8. septembrim Vašingtonas, D. C., lepnākā viesnīcā — The Shoreham sanāca 5. Pasaules socioloģijas kongress, kas pulcēja ap 1.000 dalībnieku no 50 valstīm. Pad. Savienības delegācijas sastāvā bija kāds Valentins Steinbergs, kas atzīmēts dalībnieku sarakstā kā „Rīgas universitātes rektors".

ALA's Informācijas birojam nāca zināms, ka minētais Steinbergs uzstājies kādā kongresa sēdē ar referātu par demokratizācijas procesu kādā padomju republikā. Izrādījās, ka referāts iepriekš nebija kongresam pieteikts un tā teksts kongresa sekretāriātā nav iesniegts. Kongresa delegāti, kas bijuši klāt referāta laikā, stāstīja, ka referāts sastāvējis no brīvās Latvijas republikas un latvju tautas pirms Pad. Savienības iebrukuma rupjas nozākāšanas. Steinbergs esot teicis, ka no 1918.—1940. gadam Latvija bijusi saimnieciski nabadzīga, tauta bijusi lasīt nepratēja un politiski pilnīgi apspiesta. Turpretim pēc iekļaušanas Pad. Savienībā viss esot pārvērties. Steinbergam neesot trūcis vārdu, slavējot saimniecisko, izglītības un politisko progresu.

ALA's Informācijas birojs iesniedza rakstu Starptautiskās sociologu apvienības ģenerālsekretāram, socioloģijas profesoram no Beļģijas P. de Bie, protestējot pret to, ka zinātnisks kongress tiek izmantots rupjas propagandas nolūkiem un lūdzot darīt zināmu ALA's viedokli visiem kongresa dalībniekiem. Prof. De Bie personīgā sarunā apsolījā ALA's Informācijas biroja vadītājam G. Meierovicam, ka viņš šo jautājumu pacels Socioloģijas apvienības izpildu komitejā.

JAUNATNES RAKSTU SACENSĪBA

Daugavas Vanagu Fonda valdes sēde

VĒSTULE LA NO LONDONAS

Pirmo Daugavas Vanagu dienu, kas notiks 27. un 28. oktobrī Korbijā, izkārtojuma apspriešana bija kārtējās DVF valdes sēdes galvenais jautājums.

Daugavas Vanagu dienas sāksies sestdien, 27. oktobrī. Viss notikumu un sarīkojumu vairums norītēs Korbijas Techniskās koledžas telpās, George St. Pirmajā dienā notiks DVF delegātu pilnsapulce, kas ilgs šoreiz tikai vienu dienu, un kocentrētā veidā apspriedīs tikai aktuālos jautājumus.

Abās dienās risināsies pirmās DVF saimes sporta sacensības šacha ātrspēlē, šautriņu mešanā, galda tenisā un basketbolā. Par sporta sacensību izkārtojumu gādā DVF sporta vadītājs un Donkasteras nodaļas valdes pr-dis A. Freimanis. Sestdien atklās arī Latviešu mākslinieku un daiļamatnieku kopas izkārtoto izstādi. Piedevām paredzēta mūsu trimdas periodisko izdevumu skate un DVF darbības skate.

Sestdienas vakarā, 27. septembrī, notiks svinīgā junda ar DV organizācijas tradiciju karoga, kas ir 32. grenadieru pulka kaujas karogs, klātieni. Svinīgajā brīdī, paredzams, piedalīsies arī DVF goda priekšsēdis un Latvijas sūtnis Lielbritanijā Kārlis Zariņš un Korbijas pilsētas galva. Jundai sekos Zuikas vīru koŗa koncerts ballē.

Korbijas nodaļas tautas deju kopa Pērkonītis piedevām sniegs savus priekšnesumums.

DV dienu programma turpināsies svētdien, 28. oktobrī, ar māc. A. Dzenīša vadītu svētbrīdi. Pēc tam notiks, sakarā ar DVF 15 darbības gadiem, kas apritēs 21. decembrī, DV zelta nozīmju un atzinības rakstu pasniegšana ražēnākajiem saimes locekļiem. Tad dzirdēsim plkv.- ltn. R. Kociņa referātu. DV dienas izskaņēs ar sporta sacensību uzvarētāju apbalvošanu un kopīgām pusdienām.

Valde katrā ziņā vēlas, lai svinīgajā jundā, kāda DVF pastāvešanā arī notiks pirmo reizi, ar vienu locekli būtu pārstāvēta ikkatra no 39 DVF nodaļām un kopām. Nepieciešamo naktsmāju vajadzība jāpiesaka jau līdz 1. oktobrim rīcības komitejas pr-dim I. Pālītim, 243, Rockingham Rd., Corby, Northants.

Valde pieņēma zināšanai, ka ārējās informācijas laukā sevišķus panākumus uzrādījis Birminghamas nod. informācijas nozares vadītājs Jānis Rolavs. Viņa veikumu pirmā vietā jāmin sekmīgā publicitāte britu presē. No jauna informācijas nozare izveidota Svonsijas nodaļā ar R. Ēriņu kā vadītāju. Tāpat arī Pīterborovas nodaļā, kur informācijas nozari uzņēmies vadīt jaunais skolotājs A. Grigulis.

Valde, sākot ar šā gada 29. jūliju, par DV nama, Londonā, pārvaldnieku un kluba ekonomu pieņēmusi Ādolfu Sīli un par saimnieci viņa dzīvesbiedri. Pēc licences atjaunošanas augusta pēdējās dienās darbību atsācis DVF klubs DV namā.

Jaunatnes daļas vadītājs J. Miezītis strādājis pie nepieciešamiem priekšdarbiem jaunatnes rakstu darbu sacensībai par tematu: Ko es zinu par Daugavas Vanagiem. Šādas sacensības sarīkošanu pēdējā organizācijas Centrālās valdes sēdē bija ierosinājusi DV Austrālijas saimes vadība, un šo ideju CV nolēma īstenot.

Pašreiz nodaļās un kopās tiek izdarīta jaunu biedru iesaistīšana, jo delegātu pilnsapulce š. g. martā 1962. gadu izsludināja par jaunu biedru piesaistīšanas gadu. Cik pašreiz vērojams, vislabākos panākumus uzrādījusi Pīterborovas nodaļa.

ID

Linkolnieši godina prezidenta Dr. K.Ulmaņa piemiņu

Atzīmējot brīvās Latvijas pēdējā valsts prezidenta 85. dzimšanas dienu, 4. septembrī Linkolnas latviešu draudžu un organizāciju pārstāvji un skolu jaunatne nolika vainagu pie prezidenta K. Ulmaņa piemiņas plāksnes Ņebraskas universitātē.

ČERČILS BRĪDINA

Lielbritanijas pievienošanās Eiropas saimnieciskai apvienībai var arī nenotikt. Kanda, Austrālija un Jaunzēlande nepārprotami deklarējušas ,ka šāds solis var radīt bīstamu draudu tālākai Britu kopvalsts pastāvēšanai.

Arī pašā Anglijā pacēlušās balsis, kas brīdina no pievienošanās Eiropas koptirgum. Puse vēlētāju ir pret. Noraidošu stāju ieteicis arī Vinstons Čerčils. Viņa brīdinājums var izrādīties izšķīrējs.

AUSTRĀLIJAS VIEŠŅAS — DZIEDONES
Apolonijas Sapales KONCERTS
trešdien, 12. septembrī, plkst. 8 vak. Sv. Andreja baznīcas sarīkojumu zālē Toronto.

JĀNIS JAUNSUDRABIŅŠ IZVADĪTS PĒDĒJĀ GAITĀ

Skumjā vēsts par rakstniecības seniora Jāņa Jaunsudrabiņa nāvi bija radījusi dziļu saviļņojumu latviešos visā brīvajā pasaulē, ko apliecināja tie daudzie vainagi un ziedi, kas sedza rakstnieka kapa kopiņu Kērbekas ciema kapos, kad viņu 1. septembrī izvadīja pēdējā gaitā. Baltās grāmatas autoram tika līdzi dota arī sauja Latvijas zemes, ko viņam savā laikā bija atsūtījis no dzimtenes kāds paziņa, bet no tā atvadoties savukārt tautieši bija mērojuši tālus ceļus no Minchenes, Hamburgas, Frankfurtes, Zviedrijas u. c.

Rakstnieka šķirsts, kas bēru rītā bija novietots kapličā, grima krāšņos rudens ziedos. Atvadu vārdus kapličā teica vācu māc. Munchmeiers, bet pie kapa — māc. J. Pīpe.

Kā pirmais pie svaigās zemes kopiņas stājas ministrs R. Liepiņš un, nolikdams vainagu no Latvijas ārkārtējo pilnvaru nesēja Anglijā, sūtņa K. Zariņa un sūtniecības darbiniekiem, godina aizgājēju kā lielu tautas dēlu, kuŗa dzītā vaga latviešu literātūrā ir tik daudzpusīga un dziļa, kas mūžam neaizaugs.

Ar sirsnīgiem vārdiem no Jaunsudrabiņa atvadās arī LCP un LCK priekšsēdis plkv. V. Janums, Vestfāles zemes valdības preses lietu referents un rakstnieku kopas delegāts Herbermans.

No Baltiešu apvienības Vācijā — Ād. Šilde, Penkluba, izdevēja Abuča un Zviedrijas latviešiem — plkv. A. Plensners, Daugavas Vanagiem — A. Mežals, Latviešu preses biedrības, laikraksta Latvija un kritiķa J. Rudzīša — J. Sudrabiņš, Minsteres latviešu ģimnazijas — Dr. Z. Vītens, JKS — J. Ludriksons, 323. Transporta vienības Bīlefeldā — Ž.Jansons, Pinebergas latviešiem — Dr. Felicita Kalniņa, Imantas apgāda — J. Bērziņš, draugiem — Ziedonis Landavs. No ELJA's atvadījās A. Biriņš, vainagu atsūtījusi arī Minsteres studentu kopa u. c., kam rakstnieks un viņa darbi bijuši tuvi.

Kad, dienai iegriežoties jau pēcpusdienā, ir izskanējis pēdējais atvadu vārds, pār lielā aizgājēja kapa kopiņu izaudzis vainagu un ziedu kalns, kas liecina, ka Baltās grāmatas autora nodzīvotais gaŗais mūžs nav bijis velts.

LATVIJA

Nr. 72. TREŠDIEN, 1962. GADA 12. SEPTEMBRĪ

Abonēšanas maksa ASV un Kanādā: par mēn. $ 1.50; 3 mēn. $ 4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $ 16.00.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $ 1.60; tekstā $ 3.20 — $ 6.40 par vienu collas slejas telpu.

Redakcija patur tiesības manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var neatbilst redakcijas viedoklim.

Sibirijā sarakstīta lūgšanas grāmata

NO MŪSU BRĀĻU TAUTAS—LIETUVIEŠU DZĪVES

● Lietuvas atbrīvošanas augstākās komitejas priekšsēdis Dr. Antanas Trimakas nesen atskatījās uz mūža 60 gadiem. Pēc tiesību un tautsaimniecības zinību studijām Lietuvā, Francijā, Holandē un Šveicē, jubilārs 1930. g. ieguva Dr. phil. gradu Lilles universitātē un tanī pat gadā iestājās Lietuvas diplomātiskā dienestā. Kopš 1955. g. viņš ir Lietuvas atbrīvošanas augstākās komitejas loceklis un kopš 1957. g. — tās priekšsēdis. Bez tam viņš darbojas arī Komitejā Lietuvas brīvībai un Apspiesto Eiropas nāciju asamblejā. Blakus savai politiskai darbībai ir mācības spēks Seton Hall universitātē, N. J.

● Pazīstamais lietuviešu archaiologs Petras Tarasenka miris 69 gadu vecumā okupētajā Lietuvā. Viņš vadījis izrakumus ne tikai Lietuvā, bet arī citās zemēs ap Baltijas jūru un sarakstījis darbu „Piliakalniai" (Pilskalni).

● Jaunais lietuviešu matēmatiķis Dr. A. Avižienis Amerikas zinātnisko iestāžu uzdevumā piedalīsies starptautiskā zinātnieku konferencē Minchenē, kur nolasīs referātu.

● Jaunākie pētījumi liecina, ka lietuviešu keramikas izstrādājumi 17. g. s. bija plaši pazīstami Austrumeiropā. Lietuviešu keramikas speciālisti aicināti uz Maskavu un citām lielākām pilsētām, lai veiktu noteiktus darbus un apmācītu mācekļus. Izdarot izrakumus pie Kauņas, atrasti keramikas mākslas darbi, kas radušies 16. g. s.

● Lietuviešu lūgšanas grāmata, kas radusies Sibirijas vergu darba nometnēs un pēc tam nonākusi Rietumos, ir pārtulkota angļu, holandiešu, itaļu un citās valodās.

● Lietuviešu baznīca Klaipēdā, ko uzcēla ar ārzemes lietuviešu ziedojumu palīdzību, tagad pārņemta valsts īpašumā. Līdz šim komūnistu propaganda izmantoja šo baznīcu kā piemēru „ticības brīvībai," kas valdot Lietuvā. Kā zināms, priesteri, kas saņēma dāvanu saiņus baznīcas celšanai, notiesāja par spekulāciju.

● Ķelnē iznākošais vācu žurnāls „Wehr" sniedz ziņas par bruņošanās rūpniecības uzņēmumiem Lietuvā. Viens tāds uzņēmums ir Viļņas priekšpilsētā. Tam nav nosaukuma, un tas nav atrodams arī telefona grāmatā. Ir noskaidrots, ka šinī fabrikā, kuru apzīmē ar No. 555, ražo radio un radara daļas padomju bruņošanās vajadzībām. Gatavos ražojumus iekrauj vagonos naktīs un nosūta uz Padomju Savienību.

Šī fabrika ir tīta tādā noslēpumainībā, ka pat apkārtējie iedzīvotāji nezina,kad strādnieki ierodas darbā un kādā ceļā tie atstāj fabriku. 10-20% strādnieku ir vietējie, bet pārējie — krievi.

JAUNATNES IZSŪTĪŠANA NO BALTIJAS VALSTĪM

No Baltijas valstīm saņemtās avīzēs bieži atrodamās ziņas par jaunatnes izsūtīšanu darbā uz Padomju Savienības attāliem apgabaliem. Liekas, ka šī akcija turpinās sistēmatiski un pat paplašinās. Šis izsūtīšanas attēlotas kā „brīvprātīgas." Jaunatne dodoties uz tālām „romantiskām" zemēm ar sajūsmu. Ir tomēr zināms, ka kandidātus izsūtīšanai izrauga komūnistu partijas un komjaunatnes darbinieki. Atteikšanās izbraukt nozīmē nežēlīgas konsekvences. Kad jaunieši nonākuši jaunajās darba vietās, pret viņiem izdara spiedienu, lai tie paliek tur uz pastāvīgu dzīvi. Jauniešiem ir jāatstāj sava dzimtene, kur sajūtams darba roku trūkums. Aizbraucēju vietas nekavējoties ieņem krievu kolonisti.

„Mēs ejam tur, kur partija mūs sauc," atvadīšanās ceremonijā dzelzceļa stacijā teicis kāds okupantu runātājs. Mēs labi zinām, ko nozīmē partijas sauciens.

Komūnistu prese un radio nekad nesniedz skaitļus, no kuriem varētu secināt, cik pavisam jauniešu izsūtīti. Lielākai daļai jauniešu ir bijis savs darbs, kas tiem tagad jāatstāj.

Dažreiz avīzēs pavīd norādījumi, ka šī akcija nenorit bez pretestības. Daži vecāki uzzinājuši, ka viņu bērni nozīmēti izsūtīšanai, esot protestējuši. Mēs varam iedomāties, kas sagaida cilvēku, kas protestē pret komūnistu valdības rīcību.

Uz kurieni sūta mūsu jaunatni? Arvien vēl pirmā vietā minēta Kazachstana. Bet minētas arī citas vietas — Uralu apgabals, Tālie austrumi, Volgas apgabals, Saratova, Gorkija. Pēdējā laikā kā izsūtīšanas gala mērķis minēti arī polārie apgabali — Murmanskas apgabals, Kirovska, kur darba rokas esot vajadzīgas jaunu rūpniecības uzņēmumu celšanai un dzelzceļu būvei aiz polārā loka.

Kolchoznieki ēdot par daudz

RĪGAS LAIKRAKSTIEM JĀKUĻ SLAVAS BURBUĻI

Arī okupētās Latvijas laikrakstiem vairāk par nedēļu vajadzēja rakstīt tikai par krievu astronautiem Nikolajevu un Papaviču. Vareni! Fenomenāli! Brīnišķīgi! un līdzīgi virsraksti pilnībā atvietoja grūtos apstākļus kolchozos. Ar nolūku neievietoja neviena kolchozniekus pātagojoša raksta, lai rādītu, ka sajūsma ir milzīga. Visi t. s. ievadrakstu dzejnieki dabūja ievietot pa krievu slavinošai rīmei, bet uzņēmumu un kolchozu partijniekiem vajadzēja uzrakstīt Rīgas laikrakstiem daudzas krievus slavinošas vēstules, kas tad aizpildīja šo laikrakstu slejas. Katrā numurā vajadzēja ievietot arī krietnu skaitu abu astronautu uzņēmumu. Tas aizgāja pat līdz tādai kuriozitātei, ka Cīņa 15. augusta numurā ievietoja uzņēmumu, kur divi koloniālistu lidotāji lasa — Papaviča dāvāto grāmatu, no paša astronauta nekā. Visa šī negausīgā propagandas masa izpaudās bezgalīgos pārspīlējumos, un tādēļ latviešu ļaudis spēja ar savu bezgaumību vienīgi sadusmot.

DUSMĪGAIS DZEJNIEKS JEVTUŠENKO NOŅEM MASKU

Īstu banālitātes kalngalu sasniedza arī par dusmīgo krievu dzejnieku dēvētais Jevģenijs Jevtušenko, par kuru ne reti rakstīts arī latviešu trimdas presē. Taču šis Jevtušenko savos pēdējos ārzemju ceļojumos, kā arī sevišķi t. s. Pasaules jaunatnes festivālā Helsinkos sevi reklāmēja ne par kādu augstāku un cilvēcīgu ideju paudēju, bet gan par veiklu krievu komūnistiskā imperiālisma propagandistu. Padomju Jaunatnes 14. augusta numurā ievietota arī viņa vēstule ar — apzinīgo propagandista sajūsmu par abiem astronautiem. Tur Jevtušenko saka, ka zvaigznes jau saprotot krieviski, varbūt tās jau runājot šajā valodā. Tās šodien klausoties čuvašu un melodisko ukraiņu valodu. Tas esot piemērs par Dzimtenes (ar lielo „D", ref.) tautu dzīvinošo draudzību un atbilde tiem, kas aiz okeana sējot visādas tenkas par „mūsu zemi". „Es ticu, ka zvaigznes dzirdēs gan gruzīnu izrunas skaņas, gan lēno, sapņaino turkmeņu, gan lepno, majestātisko armeņu, gan stingro, noteikto latviešu valodu — visu mūsu zemes tautu valodu," saka Jevtušenko. Tā nav dzeja, bet lēta, banāla krievu propaganda. Arī Jevtušenko vajadzēja veikt pavēlēto propagandas normu un šoreiz pie latviešu jaunatnes, kas patiešām domāja, ka viņš lielajā koloniālistu laķētāju pulkā ir izņēmums.

KRIEVI HELSINKOS NOLAUPĪJUŠI KATOĻU PRIESTERI

Tikai augusta beigās kļuva zināms, ka komūnistisko jaunatnes festivālu Helsinkos krievi izmantojuši arī cilvēku laupīšanai. Tādā sakarā pazudis katoļu priesteris Žans Korņevskis, kas 22. jūlijā bija izbraucis uz Helsinkiem no Briseles. Pazudušais dzimis 1910. g. Omskā, Sibirijā, un Beļģijā nokļuvis pēc Otrā pasaules kaŗa. Tur viņš 1955. g. iesvētīts par priesteri un darbojies kā kapellāna vietnieks Briseles krievu kolonijā. Helsinku brauciena mērķis Korņevskim bijis daļēji saistīts ar pētnieciskām interesēm, bet galvenais — kopā ar kādu internacionālu grupu nest ticības liecinieka vēsti jaunatnes festivāla dalībniekiem. Kopš 3. augusta viņš pēkšņi pazudis.

Somijas ārlietu ministrija vēlāk paskaidroja, ka Korņevskis 4. augustā ar kādu padomju gaisa flotes lidmašīnu atstājis Helsinkus, un viņa dokumenti bijuši pilnīgā kārtībā. Pēc šī paziņojuma radies secinājums, ka Korņevskis labprātīgi atgriezies Krievijā. Oficiālo versiju noraidīja Briseles krievu katoļu misijās vadītājs Antuāns Ilks, kas īpaši sasauktā preses konferencē pastāstīja tuvākas ziņas par Korņevska pazīšanu. 3. augustā viņš teicis saviem līdzstrādniekiem,ka tam vajagot satikt kādu krievu pārstāvi. Kopš tā laika viņš pazudis. 7. augustā saņemta Korņevska vēstule, kur cita starpā teikts: „Es braucu atpakaļ uz savu tēvzemi. Palieciet sveiki. Nesodiet. Paldies par visu. Lūdziet par mani. Lai Dievs jūs visus svētī!" Antuāns Ilks pārliecināts, ka Korņevskis ticis apdullināts vai vispār pakļauts kādiem neatlaidīgiem spaidiem un pēc tam aizvests uz Pad. Savienību.

AR NEKULTŪRU PĀRSPĒJ KAPITĀLISMU

Krievu diktātors mītiņā Maskavas Sarkanajā laukumā briesmīgi lielījās, ka, lūk, astronautu lidojumi pierādījuši, ka krievu komūnisms ir pārāks par kapitālismu. Bet uz šo dienu vēl nebija novērsti baigie apstākļi kādā Rīgas strādnieku kopmītnē, par ko raksta PJ savā 11. augusta numurā. Tur grīda esot vienās plaisās. Vasarā tas neesot slikti — esot rēgulāra ventilācija, bet ziemā . . . Krāsns tur pussabrukusi un istabā plūstot dūmi. Logu rūtis izsistas un tās jāaizbāžot ar spilveniem, segām.

PĀRMET ,KA KOLCHOZNIEKI PAR DAUDZ ĒD

Latvijas komūnistu ideoloģiskais oficiozs Padomju Latvijas Komūnists šā gada 7. numurā pastāsta:

Madonas rajons pusgada piena plānu veicis par 72 proc., bet gaļas 5 mēnešu plānu par 58 procentiem. Piena izslaukumi, salīdzinot ar pag. gadu, samazinājušies par 73 kg, bet padomju saimniecībās par 120 kg. Tas Latvijas lopkopības labākajā rajonā.

Citā šī izdevuma rakstā pateikts, ka ne mazums kolchozu pag. gadā ražojuši ar pašizmaksu, kas lielāka par jaunajām valsts cenām. Tieši padomju saimniecībās piena un gaļas pašizmaksa esot augsta un arī jaunās valsts cenas nesedzot ražošanas izdevumus. Saldus, Valmieras un vairākos citos rajonos šogad ražošanas apjoms samazinājies par 10—30 procentiem.

Rakstā sevišķi nosodīti kolchoznieki par to, ka ļoti maz nododot valstij no saviem personiskajiem lopiem saražoto pienu un gaļu — 1961. g. no šīs lopkopības produkcijas valstij pārdoti 31 proc. lopu, 29 proc. piena, 14 proc. olu. Gaļas un piena patēriņš kolchoznieku ģimenēs esot ļoti augsts. Taču šie mazie procenti nozīmē, ka visas okupētās Latvijas mērogā no personisko saimniecību produkcijas iznāca 50 proc. no kopīgās valstij nododās piena produkcijas. Tas rāda, cik zemu stāv t. s. kollektīvā piena produkcija. Ir skaidrs, ka tagad režīms spiež kolchoznieku ģimenes piena un gaļas patēriņu samazināt, lai vairāk saņemtu okupācijas vara.

MAZĀKUMS VALDA PAR MILJONIEM

Okupētajā Latvijā uz 1961. g. oktobri esot bijuši 76.000 komūnisti. Par Krieviju, tās kolonijām un okupētajām Baltijas valstīm kopā esot bijis 9 miljoni 716 tūkstoši un pieci komūnisti. Protams, Latvijas komūnistu skaitā liela daļa ir krievi, kas sastāda visu ierēdniecību, kā arī visu vadošo aparātu rūpnīcās. Pēdējos gados krievu režīms spiež visās darba vietās izveidot komūnistu t. s. pirmorganizācijas no labākajiem strādniekiem un iepludinātiem krieviem, kuŗām tad jābūt par darba dzinējām no apakšas.

Latvijas pilsētās 1961. g. iedzīvotāju skaits palielinājies par 300.000 personām, salīdzinot ar 1953. g. par 30 proc. Ir skaidrs, ka šie 300.000 neieplūda no Latvijas laukiem (ļoti mazs procents, ref.) bet gan no Krievzemes.

RĪGAS RŪPNĪCĀS UZ VIENU LATVIETI IR 6 SVEŠINIEKI

Rīgā VEF'ā strādājot dažādu tautību cilvēki, norāda PLK minētajā 7. numurā. Vienā cechā līdzās ar grupas komsordzi, darba trieciennieci Ritu Briedi strādājot kāda krieviete, kāda ukrainiete, kāds lietuvietis, tatāriete, baltrutenis un žīds. Tātad uz vienu latvieti sanāk seši svešinieki. Tā tas ir visās Rīgas rūpnīcās.

Kaut okupētās Latvijas iedzīvotāju skaits sastādot mazāk par 1 proc. no visas krievu koloniālās valsts un Latvijas territorija 0,3 proc. no krievu varai pakļautajām zemēm, tad tā rūpniecības apjoma ziņā ieņemot sesto vietu t. s. kopvalsts republiku skaitā. Latvija ieņemot pirmo vietu motoru vagonu ražošanā elektriskajiem dzelzceļiem. Latvijā ražojot katru piekto tramvaju, pusi automātisko telefona centrāļu, gandrīz piekto daļu elektrisko veļas mazgājamo mašīnu u. t. t.

KOLCHOZU MECHANIZĀCIJA TĪRĀ PROPAGANDA

Padomju Latvijas Komūnists arī atzīst, ka kolchozu lopkopības farmās darba ražīgums ir zems. 1960. un 1961. gadā 100 l piena ražošanai patērētas 1,9 cilvēka dienas. Arī mechanizācijas līmenis esot visai neapmierinošs. Ūdens piegāde jau 1961. g. 90 proc. no visu govju skaita, iekšējais transports tikai par 22 proc., barības sadalīšana tikai 2 proc., bet lopu mītņu iztīrīšana no kūtsmēsliem par 18 proc. Niecīgs esot arī mechaniski slaucamo govju skaits — 1961. ga — 13,5 procenti.

Lūk, kolchozos gandrīz visi darbi jāveic rokām. Bez tam lopkopēm jāapkopj t. s. piefarmas lauki, kur audzē saknes, no kuŗām vasaras laikā jāšķin lapas, kas tad jāpienes kūtīs, bet saknes rudenī jānovāc. Tādēļ vēl joprojām visas lopkopes pārpūlē rokas un gados jaunas kļūst darba nespējīgas.

SŪTIET UZ LATVIJU

NAILONA KAŽOKUS

Pilna garuma, ļoti silts. Vaļēja stila ar lielu apaļu apkakli un lielām pieliekamām aprocēm. Satina odere. Pelēkas vai brūnas strīpas „SQUIRREL EFFECT".

Mazs	US	$ 71.40	svars 4 mārc.
Vidējs	US	$ 77.00	svars 4 mārc. 4 unc.
Liels	US	$ 82.75	svars 4 mārc. 12 unc.

„BEAVER LAMB EFFECT"

Mazs	US	$ 65.60	svars 4 mārc.
Vidējs	US	$ 71.40	svars 4 mārc. 4 unc.
Liels	US	$ 77.00	svars 4 mārc. 12 unc.

Līdz 9 mārc jāpieskaita sūtīšanas izdevumi $ 6.85.
Līdz 19 mārc. jāpieskaita $ 8.15.

Naudas pārvedumu adresējiet „DAUGAVAS VANAGI" un līdz ar saņēmēja pilnu vārdu un adresi sūtiet

DV SAINĪŠU NODAĻAI,

123 Huron Stree t, Toronto 2 - B, Ont., Canada.

Piegāde 4 līdz 6 nedēļu laikā.

Iegādājaties piemiņai!

3. LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKU KANADĀ SKATU ALBUMU

Cena $2.50 + 6¢ pārsūtīšanas izd. 8½" x 11" formāts, 32 lappuses ar foto attēliem par dziesmu svētku norisi. Jaukā apdarē.

Daugavas Vanagu grāmatnīcā, 123 Huron St., Toronto 2-B,

NEREDZAMĀ DIVĪZIJA

PA SLEPENO AĢENTU BĪSTAMAJĀM GAITĀM.

(30. turpinājums)

„Es tikai jokoju," Liepa mainīja sarunas temu. „Vai mēs nevarētu kopā klubā paēst pusdienas?"

„Ar lielāko prieku," Aleksandrs Pavārs pieņēma aicinājumu.

Abu Latviešu pretizlūkošanas dienesta darbinieku uzturēšanās Virsnieku klubā ieilga. Viņu sarunas aprobežojās tikai ar vēlreizēju Aleksandra Pavāra instruēšanu visos sīkumos par katru ārpus Latvijas robežām speramo soli.

„Izbraukšanu jau šovakar man nācās atlikt. Gribiet zināt kādēļ?" Liepa šķiroties jautāja.

„Kādēļ gan lai es gribētu zināt?" Pavārs izlikās pārsteigts. „Esmu tikai priecīgs, ka varu vēl vienu nakti pārgulēt vecā, mīļā Rīgā."

„Ja tas atkarātos tikai no manis, šis Eiropas ceļojums jums, Pavāra kungs, aiztaupītos. Bet jūs jau ziniet — priekšniecība pavēl, un mēs tikai izpildām," Liepa mēģināja taisnoties." Lai visi labie gari stāv jums klāt. Rītvakar stacijā neviens jūs neizvadīs. Nebūtu prātīgi, ja kāda nelūgta acs redzētu jūs iekāpjam Berlīnes ātrvilcienā."

Kad Aleksandrs Pavārs atgriezās savā Tērbatas ielas dzīvoklī, viņš pārsteigumā konstatēja, ka dzīvokļa durvis bija tikai pievērtas. Mazajā priekšistabiņā varēja dzirdēt neciešami skaļu radio mūziku.

Pavārs uzmanīgi tuvojās dzīvojamās istabas durvīm. Viens vienīgs acu uzmetiens gaiši apgaismotai telpai bija tikai pulkveža Sēļa sekretāram apstāties. Dīvānā, kas tik daudzus gadus bija izpildījis arī gultas vietu, viņš pamanīja vīrieša augumu. Vīrieša seju nevarēja saredzēt. Tā bija aprakta četru spilvenu kaudzē, kuŗai vēl pāri pārvilkta bija bieza vilnas sega. Nepazīstamā dubļainie apavi bija atstājuši pēdas uz nelielās grīdsegas un arī parketa. Vīrieša kreisā rokā, kas bija noslīdējusi no dīvāna un gandrīz skāra grīdu, Pavārs pamanīja cieši sažņaugtu papīra strēmeli.

„Slepkavība! Manā dzīvoklī," Pavārs piesardzīgi tuvojās dīvānam.

Tikai tagad viņš pamanīja vienmērīgos elpas vilcienus, kas liecināja, ka vīrietis vēl nav pateicis ardievas šīs zemes gaitām. To apstiprināja arī papīra strēmelīte, kas tagad jau atradās Pavāra pirkstos. Acumirklī viņš pazina rokrakstu. Dzīvē diezgan reti divi vārdi var izsaukt cilvēku smieklus līdz asarām. Negaidītais Pavāra guļvietas okupētājs to bija panācis. Te vēl jāpiezīmē, ka Aleksandru Pavāru sasmīdināt nebija viens no vieglākiem uzdevumiem vien.

„Pamodin man!" — tas bija viss, ko Sēļa dīvainākais aģents Lauberts savā īpatnējā skribelējumā bija uzticējis saburzītai papīra lapiņai.

Laubert! Velna zelli!" Pavārs smiedamies rausa nost no gulētāja sejas segu un spilvenus —. „Ja jūs būtu jaunāks, es nudien ņemtu siksnu un nopērtu. Šitā izāzējis mani nav neviens cilvēks."

„Ko tu smej. Tu jau nav kinītī," Lauberts nebija divi reizes modināms, „pasak labāk man, kur tu tik ilg bij, ka tik ātr atnāc. Es tev izgaidījās vis dien. Dvorņiks man divreiz izdzina no trep. Rauchman kungs teic, ka man tev jāatdod šitie papīr. Nu es attaisij tavs durvs un gaidīj. Tu zin: es div nakt nav gulējs. Es tagad študē šito grāmat," Lauberts pasniedza Pavāram grāmateli, uz kuŗas atvērtām lapām gulēt ejot bija veltīgi centies novietot sasprēgājušās lakādas kurpes, „to kušet es notīrīs. Tev nav nemaz man jāsauc par zelt muc vedēj."

Komūnistu partijas īsais kurss, — tas bija rakstīts brošūras titullapā.

„Šito grāmatu, mīļais Laubert — pastudējat gan labi kārtīgi. Rauchmana kungs liek uz jums lielas cerības," Pavārs zināja, ka pulkvedim Sēlim pēc Kauliņa noslepkavošanas Lauberts ir vienīgais aģents, kam par katru cenu bija jāiefiltrējas pašā sarkanās pagrīdes vadībā.

„Es to zin. Bet es var palikt traks. Tā grāmat ir piln ar borochlo un muldēšan. Man viņiem vajadzēj sacīt, ka es nemāk lasīt. Vai tu tā nedomā?"

Aleksandrs Pavārs tajā brīdī izslēdza radio aparātu: „Droši vien, bet sakiet, mīļais Laubert, kādēļ jūs atstājiet vaļā āra durvis, atstājat istabā gaismu un uzliekat radio tā, ka vai mironim būtu jāmostas augšā."

„Tu nu gan ir Antons! Papriekš neaizmirst — es nav mirons. Ja durvis ir vaļā, radio spēlē un viss ir gaišs — katrs muļķis domā, ka saimnieks ir mājē un neguļ. Tu saprot? Man viņ neaiztiks, bet kamēr es ir pie tev, viņ var domāt, ka es ir tu. Es zin, viens vecs pie viņiem palaidmut. Un es zin, ka viņ grib nolaist no kāj Rauchman kung un tev," Laubertam bija uznācis kārtējais lielais runājiens. „Ja tu man klausīs, viņ tev nekā nepadarīs. Neaizmirst to, — ja tu gul, spēlē radio, atstāj durs valē un nekad nenodzēs ugun."

„Mīļais Laubert, es to darīšu," Pavārs atplēsa pulkveža Sēļa vēstuli.

„Vai es var uzvārīt ķēķī kafij vai tēj? Tu jau vēstul var bez man izlasīt," Lauberts nesagaidīja saimnieka piekrišanu, pazuda mazajā virtuvē.

Aleksandrs Pavārs ātri pārlaida acis nedaudzajām pulkveža rakstītām rindām.

„Neticami. Pavisam neticami." Viņa seja aptumšojās.

Dažas minūtes vēlāk no virtuves atgriezās Lauberts.

„Es gan laikam ir muļķs", galdā liekot divas tukšas tējas glāzes viņš šķendējās. „Es nevarēj atrast ne tēj, ne kafij. Zin ko atrad? Un momento!" Divos lēcienos Lauberts bija virtuvē un atkal atpakaļ, stāvēja dzīvokļa saimnieka priekšā.

„Vesel pudel ar konjak. Izskatās ir vēl labāks par Dubois." Ar profesionāla viesmīļa ātrumu viņš piepildīja glāzes.

„Ja tu grib citron, es var aizskriet pie Šīron."

„Lai paliek. Laubert, jums šonakt un rītu visu dienu jāpaliek pie manis," Laubertam par pārsteigumu Pavārs paņēma piepildīto dzēriena glāzi.

„Rauchmana kungs tā vēlās. Rītvakar jūs mani pavadīsiet uz staciju."

„Nu, vai es neteic, ka mūs kungs ir labākais cilvēks, kād es ir satics. Priekā! Uz Rauchman kung veselīb!"

Kā uz burvja mājienu glāzes saturs dažās sekundēs pazuda Lauberta plaši atvērtajā mutē.

(Turpinājums sekos)

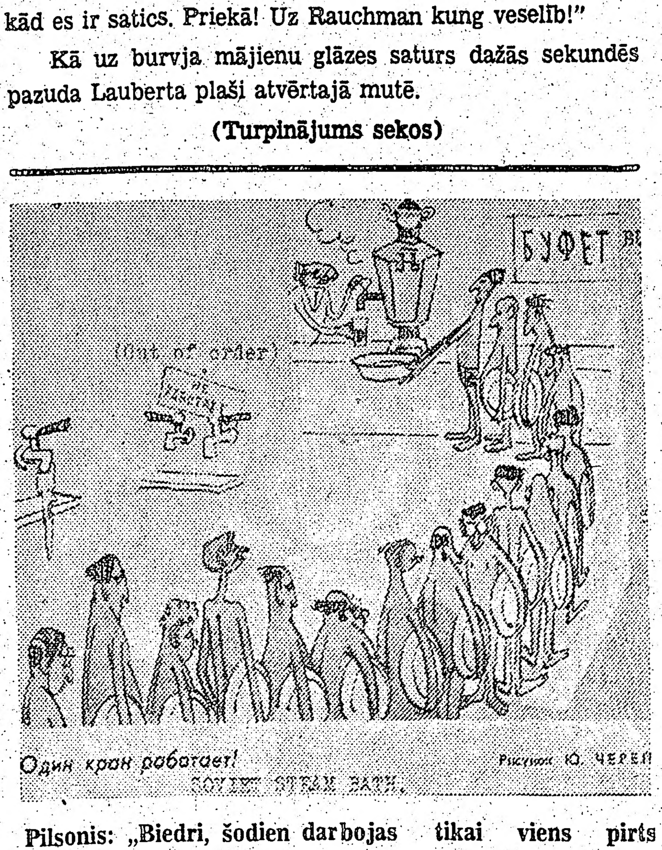

Pilsonis: „Biedri, šodien darbojas tikai viens pirts krāns. Sociālisma celšanas labā stāviet disciplinēti rindā!" (Pad. humors)

udz

1953. g. par 30 proc. Ir skaidrs, ka šie 300.000 neieplūda no Latvijas laukiem (ļoti mazs procents, ref.) bet gan no Krievzemes.

RĪGAS RŪPNĪCĀS UZ VIENU LATVIETI IR 6 SVEŠINIEKI

Rīgā VEF'ā strādājot dažādu tautību cilvēki, norāda PLK minētajā 7. numurā. Vienā cechā līdzās ar grupas komsordzi, darba trieciennieci Ritu Briedi strādājot kāda krieviete, kāda ukrainiete, kāds lietuvietis, tatāriete, baltrutenis un žīds. Tātad uz vienu latvieti sanāk seši svešinieki.Tā tas ir visās Rīgas rūpnīcās.

Kaut okupētās Latvijas iedzīvotāju skaits sastādot mazāk par 1 proc. no visas krievu koloniālās valsts un Latvijas teritorija 0,3 proc. no krievu varai pakļautajām zemēm, tad tā rūpniecības apjoma ziņā ieņemot sesto vietu t. s. kopvalsts republiku skaitā. Latvija ieņemot pirmo vietu motoru vagonu ražošanā elektriskajiem dzelzceļiem. Latvijā ražojot katru piekto tramvaju, pusi automātisko telefona centrāļu, gandrīz piekto daļu elektrisko veļas mazgājamo mašīnu u. t. t.

KOLCHOZU MECHANIZĀCIJA TĪRĀ PROPAGANDA

Padomju Latvijas Komūnists arī atzīst, ka kolchozu lopkopības farmās darba ražīgums ir zems. 1960. un 1961. gadā 100 l piena ražošanai patērētas 1,9 cilvēka dienas. Arī mechanizācijas līmenis esot visai neapmierinošs. Ūdens piegāde jau 1961. g. 90 proc. no visu govju skaita, iekšējais transports tikai par 22 proc., barības sadalīšana tikai 2 proc., bet lopu mītņu iztīrīšana no kūtsmēsliem par 18 proc. Niecīgs esot arī mechaniski slaucamo govju skaits — 1961. ga — 13,5 procenti.

Lūk, kolchozos gandrīz visi darbi jāveic rokām. Bez tam lopkopēm jāapkopj t. s. piefarmas lauki, kur audzē saknes, no kuŗām vasaras laikā jāšķin lapas, kas tad jāpienes kūtīs, bet saknes rudenī jānovāc. Tādēļ vēl joprojām visas lopkopes pārpūlē rokas un gados jaunas kļūst darba nespējīgas.

Iegādājaties piemiņai!

3. LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKU KANADĀ SKATU ALBUMU

Cena $2.50 + 6¢ pārsūtīšanas izd. 8½" x 11" formāts, 32 lappuses ar foto attēliem par dziesmu svētku norisi. Jaukā apdarē.

Daugavas Vanagu grāmatnīcā, 123 Huron St., Toronto 2-B,

...n ir muļķs", galdā liekot divas tukšas ...ķendējās. „Es nevarēj atrast ne tēj, ne ...d? Un momento!" Divos lēcienos Lau... ...un atkal atpakaļ, stāvēja dzīvokļa saim...

...r konjak. Izskatās ir vēl labāks par Du... ...nāla viesmiļa ātrumu viņš piepildīja

...tron, es var aizskriet pie Širon."

...aubert, jums šonakt un rītu visu dienu ...s," Laubertam par pārsteigumu Pavārs ... dzēriena glāzi.

...kungs tā vēlās. Ritvakar jūs mani pa... ...."

...eteic, ka mūs kungs ir labākais cilvēks, ...riekā! Uz Rauchman kung veselīb!"

... mājienu glāzes saturs dažās sekundēs ...plaši atvērtajā mutē.

(Turpinājums sekos)

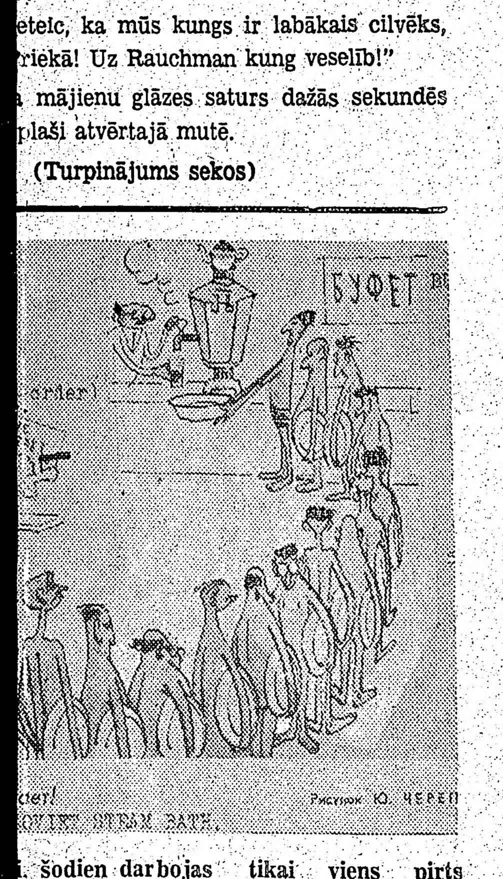

... šodien darbojas tikai viens pirts ...a celšaņas labā stāviet disciplinēti rindā!" (Pad. humors)

Gara KULTŪRAI

Kādas leģendas gals

Ne vienu reizi vien līdz pat pēdējam laikam kā latviešiem, tā baltvāciešiem asinis sakāpušas galvā, kad diskutēts par mūsu dzimtenes „uzzēgelēšanu." Citiem vārdiem, kad runāts par to, ka kādreiz vācu tirgotāji atklājuši kādu līdz tam nepazīstamu zemi un tautu. Šai leģendai tad pievienojas vēl otra — par vāciešu kultūras nesēju darbību.

Tagad pirmo reizi vācu vēsturnieks P. Johansens publicējis rakstu par „uzzēgelēšanas" leģendas izcelsmi krājumā „Europa und Übersee." Ka te ir darīšana ar leģendu, latviešu vēsturniekiem allaž bijis skaidrs, tāpat kā to atzinuši arī nopietnākie baltvācu vēsturnieki (Širrens, Berkholcs). Bet šīs leģendas sīkstajai dzīvībai bija divējāds pamats. Vispirms tā patīkami uzturēja domu par vāciešu sevišķo misiju Baltijā. Otrkārt, tai bija atrasts pamats 1740. g. pirmo reizi iespiestajā Indriķa Livonijas chronikā, jo tajā varēja lasīt: „Daudzas un slavenas lietas ir notikušas pagājušos 67 gados pa Livonijas tautu atgriešanās laiku pie Jēzus Kristus ticības, kad pirmo reizi Livonijas ostu atklāja Brēmenes tirgotāji." Neskatoties, ka Varšavā Zamoiska bibliotēkā 1862. g. Bjeļovska atklātais vecākais Indriķa chronikas rokraksts rādīja, kā tanī tāda teikuma nav, bet ka tas radies tikai 16. g. s., leģenda sīksti dzīvoja tālāk.

P. Johansena studija ir teicams darbs, kas pamatojas uz plašām studijām un veikts ar lielu asprātību. Viņa nopelns ir, ka viņš ticami izskaidro, kā šis liktenīgais teikums radies Indriķa chronikā, kas ir tā autors un kādi bijuši motīvi, kas spieduši tādus vārdus ielikt Indriķa mutē.

Viņš pārliecinoši rādījis, ka visi pavedieni noved pie Daugavgrīvas prāmnieka dēla Hermaņa fon Nemena, kuŗa tēvs bija zemāks vācu ordeņa vasalis. Interpolācija radusies viņam studējot Vitenbergā, kur ap F. Melanchtonu pulcējās vesela grupa vēlāk pazīstamu vēsturnieku. Liekas,ka tieši paša Melanchtona vadībā H. Nemens sagatavojis iespiešanai kādu no dzimtenes līdzpaņemtu Indriķa chronikas rokrakstu, to papildinot laikmeta prasībām atbilstošā garā. Johansens atzīst, ka „uzzēgelēšanas" leģendas sākumi meklējami tieši šais ap Melanchtonu pulcējušos vēsturniekos! It sevišķi vēl tādēļ, ka tur bija arī grupas dalībnieki, kam interesēja pasvītrot Brēmenes sevišķos nopelnus. Viņš arī rādījis, kā šo leģendu pārņem vēlāk chronisti B. Rusovs, Fr. Ninštets u. c.

P. Johansena studija ir analītiskās vēstures pētniecības teicams paraugs un pieder pie darbiem, kas katrā, vienalga kādai grupai tas arī piederētu, izraisa prieku. Tā arī rāda, ka nopietnā pētniecībā ir iespējama saprašanās pāri nacionālām pretišķībām.

Taču nevar nepiezīmēt, ka gluži tāpat kā zinātniskā pētniecība apgulda savu laiku pārdzīvojušas leģendas vēstures kapu laukos, dzīvā idejiskā un politiskā cīņa tai vietā rada jaunas leģendas un jaunas izteiksmes formas.Mirušās „uzzēgelēšanas" vietā tagadnes baltvācu vēsturnieku darbos lasām kādus citus mums grūti saprotamas mentalitātes izpausmes veidus.Viņi, rakstot par 12. un 13. g. s. notikumiem mūsu dzimtenē, runā par „Erschliessung" un „Eröffnung," „Landnahme" u. c. Bet kādēļ ne — iekaŗošana?

Dr. H. Biezais.

LARIM STRUNKEM ROMAS STIPENDIJA

Italijas valdība piešķīrusi Romas stipendiju jaunajam gleznotājam Larim Strunkem Stokholmā studijām Romā. Laris ir vecmeistara Niklāva Strunkes jaunākais dēls un ar saviem darbiem guvis Zviedrijas un Norvēģijas kritiķu ievērību.

Nesen Laris Strunke kopā ar jaunajiem Stokholmas zviedru gleznotājiem Arni Tenglādu un Stefanu Nīlenu savus darbus izstādīja Romā San Luka galerijā. Šinī izstādē ar Strunkes (jun.) darbiem iepazinās Italijas kritiķi un ievietoja labas atsauksmes Romas laikrakstos, kam sekoja stipendijas piedāvājums.

Laris Strunke jau mākslinieka gaitu sākumā atzina, ka vienam ziemeļzemju izvēlīgo kritiķu un publikas atzīšanu grūti būs iekarot, tāpēc kopā ar zviedru jaunajiem gleznotājiem nodibināja Stokholmas avangarda grupu FAS. Pavasarī šī grupa rīkoja izstādi Norvēģijā, Oslo Mākslinieku namā. Strunkem tur bija izstādītas septiņas liela formāta gleznas, par kuŗām parādījās labas atsauksmes vairākos Norvēģijas laikrakstos.

Margarita Ausala

MĀRAS VĪTOLS

TEIKSMA.

Sēd mīļā Māra vītolā,
Ai, vītolā!
Un lapās pirkstus slauka.
Sēd mīļā Māra vītolā,
Grimst zari viņas veidolā,
Kas ūdens klēpī plauka.

Spīd lapas saules tvīkumā,
Ai, tvīkumā!
Un mīļās Māras plaukstās.
Spīd lapas saules tvēkumā,
Lai govis upes līkumā
Klīst, kamēr mājās sauks tās.

Deg saule debess vainagā,
Dzied straumes plūdums klusi.
Deg saule debess vainagā,
Cels saime sviestu launagā,
Ko Māra sakūlusi.

Zied malu malās purenes,
Ai, purenes!
Kurkst niedrās pāris varžu.
Zied malu malās purenes . . .
Vēl aizejot no turienes,
Jūt gaisā sviesta smaržu.

Mākslinieks Jānis Šāberts, atceroties 50 latviešu skatuvei veltītus darba gadus, viesosies lielākos latviešu centros ar L. Kiršfelda lugu Ziedonis septembrī.

EDGARS DUNSDORFS. LATVIJAS VĒSTURE, 1600 - 1710.

588 LPP. APGĀDS DAUGAVA, 1962. G.

Sakarā ar latviešu tautas neapskaužamo, īpatnējo stāvokli pie Baltijas jūŗas, pēc kuŗas daudzu gadu simteņu tecējumā „lielie kaimiņi" nemitēja tiekties, Latvijas vēsturi rakstīja šo „lielo" vēsturnieki, katrs ar savu tendenci, tā ignorējot vēstures zinātnes galveno prasību — iespējami pilnīgāku objektīvitāti.

Latvijas brīvvalsts laikā Latvijas universitātes vēstures profesors Augusts Tentelis ierosināja ideju latviešu vēsturniekiem pašiem uzrakstīt plašu Latvijas vēsturi vairākos sējumos. L. U. filoloģijas un filozofijas fakultāte jau 1936. gadā aicinājusi Dr. oec. E. Dunsdorfu piedalīties iecerētā darba sarakstīšanā.

Sekojošie traģiskie notikumi pārtrauca normālo dzīvi un darbu Latvijā. Pēc ilgiem gadiem to turpināt varēja tikai zinātnieki trimdā, brīvajā pasaulē. Tā 1959. gadā Daugavas apgādā iznāca A. Švābes Latvijas vēsture 1800—1914 (2. izdevums 1962. g.), un tagad tas pats apgāds laidis klajā E. Dunsdorfa Latvijas vēsturi, 1600—1710.

E. Dunsdorfs savu 17. g. s. vēsturi ir iedalījis četrās daļās: 1. Politiskā vēsture, 2. Sociālā un saimniecības vēst., 3. Kultūras vēst., 4. Pielikumi.

Politiskā vēsture aptveŗ kaŗus ar to sekām minētajā gadu simtenī un 18. g. s. pirmajā gadu desmitī.

Atšķirībā no līdz šim lietotā nosaukuma Poļu un zviedru kaŗš (1600—1635) autors to sauc par Latvijas kaŗu, motīvēdams ar to, ka tas norisinājies Latvijas teritorijā un ārkārtīgi ietekmējis Latvijas likteni

Sīki izsekojot kaŗu norisei un to neizsakāmi smagajām sekām latviešu tautas dzīvē — bads, galīgs posts, mēris, — E. Dunsdorfs, pamatodamies uz laikmeta dokumentiem, secina, ka latvieši nav bijuši tikai pasīvi cietēji, bet arī aktīvi dalībnieki, gan sākumā lojāli poļiem, bet ar laiku, pieredzot pēdējo nežēlību, varmācības un laupīšanas, kļuvuši partizāni, lai cīnītos pret poļiem: „Reizēm 10 vai 20 zemnieku uzbruka simt poļiem" (māc. Engelke. L. v. 27. lpp.).

Rīgas garnizona dalībnieki bijuši latviešu namnieki. Linaudēju statūtos (šrāgās) saglabājušās liecības par latviešu linaudēju varonību.

Arī zviedru laikos Rīgā latviešu militārā organizācija palikusi spēkā, kā to rāda šrāgas (49).

Pirmajā ziemeļu kaŗā (1654—1660), kuŗa cēlonis, tāpat kā iepriekšējā bija vara pār Baltijas jūŗu (Dominium Maris Baltici), latvieši cīņās piedalījās aktīvi ne vien kā partizāni, arī kā kaŗavīri (101). Latviešu zemnieki bijuši labi strēlnieki (102, 3).

Vēl izteiksmīgāka bija latviešu zemnieku dalība Lielajā ziemeļu kaŗā (1700—1721), īpaši līdz 1710. gadam.

Šai kaŗā zviedri noorganizēja latviešu zemessargu bataljonus, un viņi kalpoja arī zviedru vervētajos pulkos (160).

Zemnieku bataljoni bija vāji apgādāti ar ieročiem un pārtiku. Tomēr Tirzas b-na komandieris ziņoja, ka apmācības risinās sekmīgi un ka viņa vīri „ir tik braši zēni, kādi vervētie nav un nebūs." (162). Bet latviešu bataljoniem bija arī savas prasības: lai dotu kārtīgi paēst un lai muižnieki labi izturētos pret viņu mājiniekiem,pretējā gadījumā viņi „nolikšot zobenu un bisi," ko daudzi arī izdarīja (162).

Pēc Rīgas kapitulācijas 1710. g. latviešu bataljoni izklīda. Vidzeme nonāca krievu virskundzībā, Kurzemes un Zemgales hercogiste bija atkarīga no Polijas, vēl tiešāk Latgale.

Tā kā zemnieki 17. g. s. bija beztiesīgi, viņu politiskā nozīme izpaužas tikai atsevišķos gadījumos, un to autors centies noskaidrot.

Sociālajā un saimnieciskajā ziņā zemnieki ar savu skaitlisko pārsvaru turpretī ir sevišķi nozīmīgi, un E. Dunsdorfs viņiem veltī sevišķu ievērību.

Lielais vairums latviešu bija zemnieki. No vēstures avotiem izriet, ka apceramajā gadu simtenī bijuši arī latviešu namnieki: amatnieki, strādnieki un rokpeļņi.

No lauku iedzīvotājiem latviešu augstākā grupa bija kuršu ķoniņi, hercoģistes laikā pielīdzināti brīvzemniekiem, kas nebija muižas klaušinieki, bet maksāja muižas nodokli naudā. Starp zemniekiem bija neliels skaits pusmuižnieku, kas nomāja zemi no muižas uz pusgraudu.

Pamatojoties uz viduslaiku paražām, kad zemniekiem bija jāsagādā augstākajai šķirai — muižniekiem — pārtika, apģērbs un mājoklis,par ko pēdējie viņus aizsargāja (ne tā vairs 17. g. s.), zemniekus ieskatīja par zemāko šķiru. Latvijā, kur muižnieki bija sveštautieši, īpaši vācieši, zemniekus sauca par „nevāciem" un tā nievas un apsmiešanu izplatīja uz visu latviešu tautu, arī namniekiem (203).

E. D. iztirzā dzimtniecību jeb dzimtbūšanu un tās attīstību Eiropā vispār, bet Latvijā un tās daļās katrā atsevišķi un konstatē latviešu dzimtļaužu atšķirīgo, smagāko stāvokli,kas sevišķi dūries acīs zviedru iekaŗotājiem. Sēdermanlandes hercogs Kārlis, vēlākais Zviedrijas ķēniņš Kārlis IX jau 1601.gadā„griezās pie muižniecības ar priekšlikumu,lai atļauj zemniekiem sūtīt savus bērnus skolās" un turpinājumā viņš uzsveŗ: „(Zemniekus) turēt kā vergus un pirktus drēļļus neklājas kristīgā pasaulē un tur, kur valda kārtība" (227). Tomēr pastāvīgie kaŗi un muižnieku pretestība kavēja zviedru valdību izdarīt radikālas reformas. Pēc muižu redukcijas, kad lielākā daļa muižu Vidzemē nonāca zviedru valdības rokās, zemnieku stāvoklis tiesiskajā ziņā uzlabojās:„Kārļa XI 1696. gada reglaments nodrošināja dzimtcilvēka personiskās tiesības vairāk nekā cara Aleksandra I 1819. g. likums par Vidzemes zemnieku brīvlaišanu"(251).

Pēc rūpīgiem pētījumiem gan archīvos, gan iztirzājot attiecīgā laikmeta vēstures literātūru, autors nonācis pie problēmas: vai apceramajā 17. g. s. latvieši pastāvēja kā tauta, t. i., „ne vien kā ar attiecīgām antropoloģiskām pazīmēm apveltīts ļaužu kopums, bet vai tā eksistēja arī kā apzinīga, īpatnēji kultūrāla, ja ne politiska vienība?"

E. Dunsdorfa atbilde ir pozitīva. Viņš taisa savus secinājumus ar lielu iedziļināšanos, ar iespējamu objektīvitāti pēc tam, kad izsijājis visu mūsu vēstures materiālu „kā politiskā,tā sociālā un kultūras vēsturē" (476).

Par latviešu politiskā tautiskume apziņu liecina latviešu aktīvā piedalīšanās savas zemes politiskā likteņa izšķiršanā. Lielajā Ziemeļu kaŗā „latviešu kaŗavīri sevi apzinājās par ķēniņa kaŗavīriem un solījās sargāt ne vien savu ciematu vai pagastu, bet gan visu zemi" (477).

Ka latviešiem bijusi politiskās vienības apziņa, rāda P. Einhorna vēsturē minētais gadījums, ka, noklausījušies viņiem priekšā lasīto chroniku, kuŗā stāstīts, ka latviešiem pašiem piederējusi zeme un ka vācieši viņus nospieduši kalpībā, latvieši sākuši apspriesties par apvienošanos, lai izdzītu vāciešus no savas zemes.

Mūsu vēsturnieks secina, ka „latviešiem 17. g. s. vidū bija savs politiskais nacionālisms," bet viņiem nebija vadoņu, kas vienotu visus latviešus.

Latviešu ticējumi aptvēra visus Latvijas novadus, tanīs izpaudās nacionālās vienības apziņa; tāpat mūsu senčus ir vienojušas dažādu godu — kāzu, bēru — paražas, svētki un kulta laiki.

Latviešiem īpatnēja bija māksla dažādās nozarēs. Latviešu literātūrā 17. gadu simtenis ievērojams ar to, ka pirmoreiz iespiestas grāmatās latviešu tautasdziesmas; tādēļ pēc autora domām tas ieskatāms par latviešu literātūras sākumu, bet„Firekera loma mūsu literātūrā ir pārvērtēta" (423).

Latvieši 17. g. s. apdzīvojuši gandrīz to pašu territoriju kā tagad.„Ja Vidzemi latvieši uzskatīja par pārējo latviešu apdzīvoto zemju vidējo daļu, tad par nacionālo vienības apziņu labāka pierādījuma nevajaga" (488), saka E. Dunsdorfs, un „ka par spīti lielajai izlokšņu bagātībai visus latviešus vienoja kopēja valoda" (495); latvieši apzinājās visu šo dialektu kopību, apzīmējot savu valodu par latvisku valodu" (499).

E. Dunsdorfs veicis tiešām lielu darbu, rūpīgi izpētīdams un interpretēdams pieejamos vēstures materiālus.

Grāmata uzrakstīta labā valodā. Te būtu minama tikai maza nekonsekvence valdnieku nosaukumā: lietoti divi vārdi—ķēniņš un karalis vai karaliene un ķēniņiene, piem., 230. lpp. „karaliene Kristīne," turpat „ķēniņiene" un „ķēniņš Kārlis X," tāpat 252. lpp.: „ķēniņa muižas" un „karalis Kārlis IX."

Latviešiem vecāks vārds ir ķēniņš, piem., tautas pasakās. Karaļa vārds, kā zināms, radies tikai slavu tautās, kas tā sākušas saukt savus valdniekus 8. un 9. g. s., apbrīnojot Kārļa Lielā varenību, un mēs to daudz vēlākos laikos esam pārņēmuši no slaviem.

Šī grāmata ar zinātnisko pieeju savam priekšmetam ne vien saista, tā modina latvisko pašapziņu, kas tik ļoti nepieciešama šais tautas izklaidētības laikos.

Šim Latvijas vēstures sējumam pievienotas kaŗagājienu kartes un vērtīgi attiecīgā laikmeta attēli.

Cerams, ka latvieši interesēsies par savas tautas vēsturi pašu zinātnieka E. Dunsdorfa skatījumā.

Ang. Gailīte.

Arturs Bērziņš †

VIENS AGRĪNS PAVASARS

DAŽAS ATMIŅAS PAR J. JAUNSUDRABIŅU

(1. turpinājums)

Jau agrāk bija ticis apvārdots Fr. Bārda, kas dzīvoja kopā ar Delli. Grūtāk to gan bijis pielauzt, tomēr nosolījis bija. Dzejnieks patiesi nebija viegli izkustināms, mīlēja vientulību un savrupību, bet, ja kur izgāja, tad vienīgi uz koncertiem un lugu pirmizrādēm. Būdams sabiedrībā, sēdēja kluss un noklausījās, ko citi runāja. Te jāpiemetina, ka Jaunsudrabiņa kopotā žurnāla Staru saime dzīvoja sadraudzīgi, tikai nu bija izplūkāta un sašķelta: K. Skalbe bija emigrācijā, J. Akuraters ar Krūzu sēdēja centrālcietumā. A. Austriņš slapstījās kaut kur uz laukiem Vidzemē, bet K. Štrāls ar brāli gleznotāju Sašu vairāk dzīvoja Stukmaņos, kur tiem bija sava zeme. Vairāk līdzbraucēju bija grūti sameklēt.

Un tad kādā agrā pavasaŗa rītā no Ventspils vilciena Stendes stacijā izkūņojās nomiegojusies ceļotāju grupa: Jānis Jaunsudrabiņš ar sievu un mazo meitiņu Liliju, vēlāko skatuves mākslinieci, grupas ceļvedis un galvenais ekspedīcijas rīkotājs J. Delle, ko pavadīja vienmēr enerģiskā brāļa sieva, smaidīgais P. Kalve, kuŗam jau pašā jaunībā bija drusku ievītusi seja, droši vien, tās bija sekas no kādas iekšējas kaites, kas viņu noveda pāragri kapā. Ceļotāju vidū atrados arī es. Fr. Bārda, savas skolas lietas kārtodams, bija uz pāris dienām aizķēries Rīgā un Rendā ieradās drusku vēlāk. Spītīgi mājā bija palicis arī neretietis, mūžīgais Jaunsudrabiņa apakšīrnieks, — rakstnieks Jānis Kļaviņš, saukts arī Asmas Jancis. Savās vecpuiša ierašās bija pārlieku konservātīvs un savu parasto dienas kārtību velti nemainīja. Šī paša iegansta dēļ Kļaviņš pēc 1. pasaules kaŗa, kad 1918. g. citi Kaukazā nokļuvušie latviešu rakstnieki — J. Jaunsudrabiņš, J. Vainovskis, P. Rozītis — steidzās uz Latviju, palika kādā Baku priekšpilsētā ,sargājot Nobeļa firmas lāpstas, veserus un citas sīkas mantas. Viņš sēdējis sakucis savā bunkurā, trīs reizes dienā dzēris paša uzvārītu tēju, kā to bija pasācis darīt Rīgā, un par citu pasaulē vairs nav licies zinis.

Pavēstītais mežsargs bija turējis vārdu: viņa mazais, ņiprais zirdziņš jau kārpījās un nepacietīgi dīdījās pie Stendes stacijas dzelzs slitas. Apsolītā otrā vezuma, mums par lielu pārsteigumu, nemaz nebija, jo neviens prātīgs rendenietis nav bijis pierunājams pamest sējas laikā arklu tīrumā. Mežsarga ratos labi ja varēja novietoties Jaunsudrabiņa kundze ar mazo meitenīti, pats vedējs un mūsu saiņi. Citiem bija jāliek kājas pār pleciem. Tolaik noiet trīsdesmit verstis bija nieka lieta, visi tak bijām jauni un spēka pilni.

Cīruļu dziesmu un dzegužu kūkošanas pavadīti, jautri iesākām soļot pa plato Kuldīgas lielceļu cauri lielajam silam,kuŗam nevarējām sagaidīt ne gala, ne malas. Tikai pēc laba gājuma beidzot nokļuvām brīvā laukā, kur pavīdēja jau birzītes ar tikko izplaukušo lapu iesirmiem vainagiem šmaugo balto kociņu galotnēs. Tā jau bija citāda pasaule nekā smagais sila tumšums, ko vietām pavisam melnu padarīja gaŗās egles gar abām ceļmalām. Gleznotāju trijotne atdzīvojās un vairs nevarēja noslēpt savu pacilātību. Kāds priekā pat izsaucās:

„Tāds pirmais bērzu pavasaŗa sirmums aplam jauks. Kas ir, puši, ķersimies pie otām!"

Tas būtu arī noticis, un visi trīs gleznotāji birztalas malā sēdētu stundām ilgi, ja vien neiejauktos Jaunsudrabiņa kundze. Drusku sapīcis kļuva arī mežsargs, kuŗam bija jāskubinājas ātrāk nokļūt mājā, kur jau gaidīja steidzami pavasaŗa darbi.

„Ja jau braukšana, tad braukšna," pīpīti pakšķinādams, viņš rezolūti piebilst un tikai brauc tālāk, nemaz zirga nepieturējis.

Tas bija diezgan liels gaisa gabals. Bija labi jāpiespiežas, lai turētos braucējiem līdz. Uz beigām katra noietā versts lika sevi manīt. Izgaisusi bija arī dabas mīļotāju lielā sajūsma, lai nu bija daudz jaukākas birzis un skupsnas kalngalos pievilcīgākas un glezniecīskākas.

Pie ceļa mērķa viss bija tā, kā Delle bija atstājis: no resniem baļķiem celtā un sūnām zaļu jumtu apaugusī mežsarga māja stāvēja kalna piegāzē, lejā mirgoja mežezers, no trijām pusēm simtgadīgu egļu ielokots, dienvidos aiz upītes pacēlās, pēc ārējā izskata, staltas un bagātas zemnieku mājas, uz rītiem kalnu terase gāja vēl augstāk, bet aiz tās, ieplakā paslēpusies, Abava nesa savus ūdeņus uz Ventu. Patiesi jauks zemes stūrītis, kā izredzēts mierīgai vasaras dzīvei.

Bet arī šiem dabas priekiem drīz pienāca beigas, un gluži ikdienišķu lietu dēļ: braucot uz Rendu, bijām atcerējušies visu, tikai piemirsuši apgādāt maizīti. Nevienam nebija ienācis prātā, ka tik agrā pavasarī lauciniekiem ir tukšas klētis un tiņi. Laipnā mežsardziene bija mums gan atbrīvojusi savu lielo istabu, kas tik plaša, ka tajā varētu saspiest pusrotas zaldātu, bet atbraucējus nosēdināt pie sava maizes galda vairs nespēja. Nu sejas visiem izstiepās jo gaŗas: ko nu darīsim skaistā ezera „bada kalnā"? Tikai Jaunsudrabiņš vēl palika mierīgs, tam laikam kas svarīgs iekritis prātā. Optimists grib būt arī Delle, viņam tikai viļņodamās noraustās gaŗās ūsas ,kad tas pašpaļāvīgi ierūcas: „Kas par niekiem! Rītu sarīkosim izlūku gājienus, viss vajadzīgais būs rokā." Pats viņš došoties uz Rendas centru, kur žīdam bode, vai tad tur nebūšis ēdamā? Jaunsudrabiņa kundzi un mani norīkoja gājienam uz brango zemniekmāju turpat ezera galā. Pēterim Kalvem bija grūta mēle, to nesūtīja nekur, tam jāpielūko mazā Lilija. Jausudrabiņš varēja apskatīt labākās vietas, lai iesāktos gleznošana.

Otrā dienā atkal jauna vilšanās: Delle žīda bodē nebija atradis ne maizes, ne sviesta; arī mēs tukšām rokām atgriezāmies no aizezeres. Nu bijām sadrūvuši visi; arī Delle sēdēja apklusis, nepacēla vairs savu balsi. Bija klāt īstās posta dienas, pat kartupelis neradās. Neatceros vairs, kā izdevās pārvarēt pārtikas krizi. Laikam tas pats Delle telegrafējis uz Rīgu, lai Fr. Bārda, braukdams no Rīgas, ņem līdz produktus, cik spēj un ko vien var.

Šajās kritiskās dienās labs novērotājs pie Jaunsudrabiņa būtu pamanījis savādu noslēpumainu rīkošanos un sagatavošanos. Nogājis savā kaktā, viņš vakarā ilgi būrās un raknājās ceļa somā.

„Celies, mums tūliņ jātaisās ceļā!" otrā rītā viņš man krietni iebuksnī sānos.

„Ko tu trako, liecies labāk gultā. Kur tik agri jāskrien?"

„Iesim uz ezeru zvejot."

Redzu, ka mana atrunāšanās te neko nelīdzēs; bija jāatstāj gulta un miegs.

Piepūt nu vaigus un labi gulsties airos. Tiem gulšņavām tagad rādī sim, kā zēni ķeŗ līdakas kā šķilas," Jaunsudrabiņš nosaka, velces auklu vaļā šķetinādams, kad mežsarga laivu bijām iestūmuši ūdenī.

Man kaut kas svelošs ieķērās sirdī: ko šis uzreiz tā lepni un pavēloši. Zvejas lietās nebiju nekāds nepraša, bet gan tāds pat zinātājs kā šis, — cilvēks ar prasmi un piedzīvojumiem, kas Piebalgas ezeros tiku tikām biju vilcis krietnus lomus gan ar velci, gan makšķeri.

Braucām pa ezeru vienu stundu, otru — nav nekā. Jaunsudrabiņa seja sāk jau apmākties, ierāvies nu gluži maziņš sēd laivas galā. Ne vairs lielās valodas, ne smiekliņa. Te tev nu bija dižā mute!

„Mēģini nu velcēt tu, varbūt tev būs vairāk laimes!"

Nu laiva strauji grozīta no vienas puses uz otru, taisīti asi apļi, lai spīdīgā metalla zivtiņa auklas galā zivīm labāk kristu acīs un satracinātu kūtrās līdakas. Bet nelīdzēja nekas: ezers palika tikpat nedzīvs un tukšs kā saimnieka pērnējais linu mārks.

Kad tukšā izbraucām malā, Jaunsudrabiņš vēl negrib padoties un valšķīgi saka:

„Vai zini, mājās šiem gan sacīsim, ka viena lielāka pieķērās, bet paspruka."

(Nobeigums sekos)

PROF. FRIČA GULBJA STIPENDIJA

Lai uzturētu Friča Gulbja piemiņu un viņa latviskos centienus latvju jaunatnē, studentu vienība Līdums 1956. gadā nodibināja viņa vārdā nosauktu stipendiju fondu. Stipendija ir 100 dol. liela, neatmaksājama. Pieprasītājiem jāsniedz šādas ziņas: īsa biografija, universitātes apstiprināts pārskats par sekmēm iepriekšējā mācības gadā (1. kursa studentiem vidusskolas beigšanas apliecības apstiprināts noraksts atvieto sekmju pārskatu par iepriekšējo gadu), informācija par materiāliem apstākļiem, uzrādot jau saņemtās stipendijas un pabalstus, informācija par līdzdalību studentu un latviešu organizācijās, divu tautiešu vārdi un adreses, kas varētu sniegt ziņas par stipendijas pieprasītāju. Stipendijas pieprasītāju sniegtā informācija netiks izpausta.

Lūgumi iesniedzami līdz 1962. gada 18. novembrim E. Kraulim, 369 Ellis Park Rd., Toronto 3, Ont. Canada.

Latvieši Kanadā

MILZU RAŽA

Pēdējie seši gadi Kanadas prērijās deva vidusmēra jeb arī zem vidusmēra ražas. Sevišķi jūtams pagājošo gadu lielais sausums ar sekojošiem drāts tārpu un sienāžu uzbrukumiem, kas ražu samazināja līdz pat minimumam.

Šogad paredz kopražu apmēram 1 bilj. bušeļu, kas nacionālā ienākumā dos apmēram 1,6 bilj dolāru.

Mājlopu skaits pagājušā gadā samazinājās par 2030 iepretim šīgada 3590 pieaugumam, kas nozīmē, ka gaļas un piena tirgus būs ļoti bagātīgs.

Visas Rietumkanadas saimnieciskais potenciāls ir atkarīgs no lauksaimnieku ienākumiem, jo lauksaimnieks nenogulda naudu bankā, bet gan iztērē, iegādājoties lauksaimniecības mašīnas, ražošanas ierīces un, kam vairāk naudas, arī luksus preces.

Pēdējos desmit gados lauksaimnieku ienākumi Kanadā palielinājušies par 31 proc. līdz ar to dodot industrijas pasūtinājumus par 365 milj. dol. vairāk ne kā 1952. gadā.

Kanadas saimnieciskais potenciāls agrārā plāksnē pieaug par 2-3 proc. gadā. Relatīvi vērtējot, šis pieaugums ir ļoti mazs, bet salīdzinājumā ar citām zemēm stāvoklis ir apmierinošs. Kanadu lauksaimnieciskā potenciāla pieauguma ziņā pārspēj Dānija, Holande, Rietumvācija un Luksemburga un par 0,5 proc. Sav. Valstis.

Jāpiemin, ka visā komūnistu imperijā stāvoklis ir pilnīgi pretējs. Padomju Savienībā ražošanas potenciāls katru gadu samazinās par 0,3-0,7 proc., sarkanā Ķīnā par 1 proc. gadā un Austrumvācijā par 4-5 proc. gadā.

Ja nu šo saimnieciskā potenciāla krišanos lauksaimniecībā vēl salīdzina ar cilvēku dabīgo pieaugumu, tad katram šodien ir skaidrs, ka padomju imperija ir padota badam. Tas notiktu, ja vienā jaukā dienā Kanada, Jaunzēlande, Austrālija, Argentīna, Brazilija, Dānija un Holande atrautu savu eksportu.

Dr. J. Z.

Kanadas CBC televīzijas raidītājā šoruden redzēsim atkal mūsu tautiskos uzvedumus.

TORONTO

● Mākslinieks Dainis Miezājs šovasar vairākas nedēļas pavadījis lauku klusumā un daudz gleznojis. Tuvāko mēnešu laikā Dainis paredzējis rīkot Toronto patstāvīgu jauno darbu skati.

● Dziedones Apolonijas Sapales koncerts trešdien, 12. septembrī, plkst. 8 vakarā Sv. Andreja baznīcas zālē.

● Toronto DV futbolisti pēdējā savas līgas spēlē 15. septembrī plkst. 7.00 vakarā St. Clair sporta laukumā mērosies spēkiem ar līgas vadošo vienību — Cons. Glass. Mūsu futbolisti ar 5 uzvarām, 4 neizšķirtām un 4 zaudētām spēlēm ierindojušies trešā vietā.

● Skautu un gaidu jendu kopīgā jubilejas nometne Saulainē pag. nedēļas nogalē bija pulcējusi ap 200 nometņotāju.

Nometne izdevās teicami. Lielo ugunskuru vadīja Dr. A. Freibergs.

Kanadas latviešu skauti un gaidas priecājās par tālu ciemiņu — ņujorkiešu ierašanos.

● TLB latviešu sestdienas skolas mācības gada ievadījumā sestdien notika māc. A. Lūša vadītais svētbrīdis un svinīgs akts. Skolā šogad mācīsies 330 bērnu. Sestdien Sv. Andreja baznīcas telpās un DV namā sāksies mācības.

● Toronto luterāņu draudžu kopīgie kapu svētki svētdien, neskatoties uz nelabvēlīgo laiku, bija pulcējuši pāri par 600 aizgājušo piederīgo un draugu.

Ievada liturģiju teica Austrumu draudzes mācītājs A. Briedis, sprediķoja Sv.Jāņa draudzes māc. A. Lūsis un beigu liturģiju vadīja 1. ev. - lut. draudzes māc. A. Čops.

Svētkus kuplināja Sv. Jāņa draudzes koris dir. J. Baruša vadībā un J. Slaucītāja orķestris.

Līdzšinējie latviešu kapu svētki notika vecajā latviešu nodalījumā. Nākamajā gadā svētkus noturēs pirmo reizi jaunajā nodalījumā. Turpmākos gados kapu svētki notiks pārmaiņus jaunajā un vecajā latviešu kapsētā.

● Kritušo karavīru piemiņas zīmes celšanas pēdējā darba talkā Saulainē šajā sezonā notiks sestdien un svētdien, 15. un 16. septembrī. Talkā iecerēts paveikt vēl pēdējos pamatdaļas mūrēšanas darbus, kā arī sākt apkārtnes izdaiļošanu, izcērtot krūmājus un kokus.

Talcinieki, līdzi ņemot cirvjus, zāģus, lāpstas un kapļus, gaidīti ierodamies sestdienas rītā ap pl. 10.00. Sestdienas vakarā paredzēts kopīgs talcinieku groziņu vakars pie ugunskura jeb, lietus laikā, Saulaines telpās.

Piemiņas zīmes komisija un padome pulcēsies kopīgā sēdē ceturtdien, 13. septembrī, lai apspriestu līdzšinējo darbu norisi un nospraustu vadlīnijas nākamajam gadam atlikušajiem darbiem.

M. O.

● Māc. A. Lūsis svētdien Jorkas kapos iesvētīja aizsaulē aizgājušā rūpnieka R. Eglīša kapa pieminekli.

● Māc. A. Čops svētdien Jorkas kapos iesvētīja mirušo tautiešu J. Dzirnekļa, J. Joma un A. Burzatei celtos kapu pieminekļus.

● Māc. A. Lūsis pirmdien izbrauca uz Otavu un piedalījās Kanadas luterāņu mācītāju konferencē, kas ilgs no 10. līdz 13. septembrim.

BIRUTA ANNA OŠIŅA

beigusi zobārstniecības fakultāti Manitobas universitātē Kanadā ar D.M.D. gradu. Visus studiju gadus tā bijusi sava kursa labākā studente. Šogad beidzot studijas kā pirmā un vienīgā sieviete minētā fakultātē, ieguvusi divas zelta medaļas un četrus citus apbalvojumus. Jaunā zobārste uzsākusi darbu Toronto universitātē.

PALIKT LATVIEŠIEM

TAUTAS DEJU SVĒTKI SIDRABENĒ

Kad radās ideja par tautas deju svētku sarīkošanu, pašiem rīkotājiem nebija īsti skaidrs, kā svētki izvērtīsies un ko tie dos mūsu jauniešiem, jo tie galvenokārt bija domāti jaunajai paaudzei. Tā kā šogad notiks Jaunatnes svētki Čikagā, radās zināmas šaubas par tautas deju grupu piedalīšanos, par lielo attālumu veikšanu. Tas viss nu ir pagājis ,un mēs varam atskatīties uz šiem svētkiem un vērtēt tos. Kādi tie bija? Varētu atbildēt ar vienu vārdu: lieliski!

Sestdienas pavakarē, kad jau visi bija sabraukuši, notika mēģinājums. Kas pats tautas dejas būs mācījies, zinās, ka mēģinājums nav tikai izprieca, tas ir darbs. Un šo darbu mūsu jaunieši veica apbrīnojami disciplinēti un pašapzinīgi Diždanča vadītāja Z. Miezīša vadībā, tieši tādēļ viņiem pienākas vislielākais paldies. Ja jaunie mūsu dejām pieiet ar tādu prieku un bijību, tad tā ir garantija, ka viņi šīs dejas mīl, un mīl darbu, kas ar tām saistīts. Protams, liels nopelns ir ikvienas grupas vadītājam, kas jaunajiem māca šo deju un dejošanas mīlestību ne tikai kā laika kavēkli, bet kā mūsu tautas kultūru, izskaidrojot deju izcelsmi un to nozīmi. Jaunajiem ir dziļa interese par latvisko, to pierādīja viņu jautājumi un dzīvās diskusijas par tautas dejām un latviskajiem elementiem.

Svētdienas pēcpusdienā notika svētku galvenais sarīkojums: pašas tautas dejas.

Dejas pieteica un par tām īsos vārdos pastāstīja Dagnija Treijere.

Toronto Diždancis (vad. Z. Miezītis), kas daudz strādāja svētku noorganizēšanā, sevišķi Z. Miezītis, A. Briede, D. Sūngale un E. Āpše, vieglā solī nodejoja Plāniņa deju, vēlāk F. Aigara sastādīto Rupo danci. Tajā gan, kā paši dejotāji pēc pārrunām atzina, bija daži nelatviski elementi. Tas vien, ka dejotāji spēj atšķirt latvisko no nelatviskā, ir šo svētku rezultāts.

V. un E. Dzelmes tautas deju kopa dejoja Tītaviņas un Saules deju. Iepriecināja čikagiešu jaunums un labi sagatavotais priekšnesums. Hamiltonieši L. Moruses vadībā kā rotaļādamies izpildīja Mago danci un Alsungas četrpāri. Grandrapidieši (vad. E. Brūnā) veikli nodancoja Vāverpolku; Sidrabenes bērnu nometnes dejotāji pārsteidza un iepriecināja skatītājus ar Gatves deju.

Otavas dejotāji ciema kukulim atveda Sešdanci (C. Damberga vadībā), bet atsevišķi gribas pakavēties pie Montreālas deju kopas Ačkups, kas svētkus bagātināja ar Rucavieti un Tautas kadriļļu.

Montreālas jaunieši paši izlēmuši, ka viņiem jādejo. Viņu starpā nav neviena mācīta vadītāja, viņus vada jaunā Aina Kalniņa, kas pati mācās no grāmatām. Ka teorija un prakse ir divi dažādas lietas, to ikviens būs kādreiz piedzīvojis. Montreālas jauniešiem pieejama tikai teorija. Kopa darbojas jau astoņus mēnešus. Tas ir ļoti īss laiks, un tomēr ši kopa uzrādīja labi sagatavotus priekšnesumus, bet galvenokārt — apbrīnas vērtu uzņēmību, draudzību un gribu palikt latviešiem. Viņiem pat mēģinājumiem nav telpas un jaunie paši maksā, lai īrētu tās. Viņiem nav mūzikanta, viņiem ir tikai ieskaņojumu lentes, dažas plates. Tātad viņi var mācīties tikai tās dejas, kuras i: ieskaņotas. Vienai dejai lente izbeigusies un pietrūkusi pēdējā daļa. Šeit Sidrabenē Montreālas jaunieši pirmo reizi dejoja šo daļu mūzikas pavadībā. Viņi aktīvi piedalījās pārrunās par tautas dejām, par latviskumu, un viņi runāja tīrā, tekošā latviešu valodā. Mēs pārmetam jauniešiem viņu nelatviskumu (bieži pamatoti), bet vai mēs esam visu darījuši, lai jaunajiem palīdzētu latviskumu saglabāt? Vai tiešām Montreālā nav nevienas organizācijas, kas varētu jaunajiem maksāt telpas, lai viņi var ap sevi pulcināt lielāku dejotāju skaitu, lai viņi var savu darbību paplašināt? Par Montreālas dejotāju uzņēmību, draudzību un lielo centību visi pārējie dejotāji bija sajūsmināti. Arī tas ir daudz, tas parāda, ka jaunie prot vērtēt un cienīt citu darbu.

Kopdejās jau bez pieminētajām tautas deju kopām piedalījās vēl dejotāji no Čikagas katoļu jaunatnes pulciņa, no Klīvlendas, Londonas un Toronto Latviešu ģimnazijas.

Noslēgumā dejotāji saņēma latviešu kultūras draugu ziedotās balvas. Šīm balvām vairāk vai mazāk ir dziļi simboliska nozīme: mums vajadzīgi šie jaunieši, mums vajadzīgas viņu dejas, viņu latviskums, savstarpējā draudzība, piederības sajūta, kurā es vairāk vai mazāk redzēju šo svētku jēgu. Jaunieši apstiprināja, ka viņi dejo, iet uz mēģinājumiem, jo viņiem patīk būt kopā.

Jaunie cenšas attaisnot uz viņiem liktās cerības par mūsu kultūras saglabāšanu, palīdzēsim viņiem! Tautas deju svētki brīvā dabā, vadītāju uzraudzībā var mūsu jauniešiem dot ļoti daudz, tāpat šie svētki var dot daudz visiem skatītājiem, — mācēsim devumu saņemt. Gaidīsim šādus svētkus atkal.

Indra Gubiņa

ROSĪGAS DARBINIECES JUBILEJA

Draugu un vietējo organizāciju pārstāvju sveikta, nesen uz 50 mūža gadiem atskatījās ilggadīgā Sv. Katarīnes Vanadžu pr-ce un rosīgā sabiedriskā darbiniece Milda Vītola.

Pēc skolas gaitām Cēsīs un Cēsu ģimnazijas beigšanas viņa strādājusi par aptiekāri Cēsīs, Alūksnē un Rīgā vēlāk bijusi farmaceite - asistente. Kopš 1941. gada, pārnākot Rīgā, studēja Latvijas universitātē dabas zinātnes. 1944. gadā kopā ar pārējo bēgļu straumi ierodas Vācijā, dzīvoja Švarcenbekas, Saules un Karlsrues nometnēs. 1949. gadā ierodas Kanadā. Pēc līguma gada nokalpošanas Toronto, pārceļas uz dzīvi Sv. Katarīnēs un te rosīgi līdzdarbojas latviešu sabiedriskajā dzīvē. Sevišķi jāizceļ jubilāres pašaizliedzīgais darbs vanadžu organizācijā un palīdzības darbā. Viņa bijusi locekle visās vanadžu kopas valdēs, 5 gadus pildot priekšnieces amatu, un 2 gadus strādājusi arī par skolotāju Sv. Katarīnes latviešu skolā. Draugi un labvēļi, sūtot sirsnīgus sveicienus, novēl tikpat lielu sirdsdedzi un enerģiju latviešu sabiedriskajam darbam arī turpmākajās gaitās! Daudz baltu dieniņu!

J. L.

LASĪTĀJU VĒSTULES

PATĪK, BET NEVAR PIEKRIST

Ļoti interesants ir Dr. E. Upenieka raksts par ceļojumu uz Montevideo.

Nevaru vienīgi piekrist dažiem teikumiem:

„Inku sabiedriskā **iekārta bijusi diezgan komūnistiska**, izņemot, ka viņi ticējuši kādai dievībai.. Strādā, nezodz un nemelo — bijušas trīs galvenās prasības. Par pārkāpumiem draudējuši bargi sodi."

Īsta komūnista dzīves prasība ir: izvairīties pēc iespējas no darba, zagt visu, kur rokas var dabūt klāt, melot vienmēr un visur un slepkavot pēc sirds patikas.

P. Daugavietis

VAI RAKSTNIEKU VAKARUS NOMAINA „RAKSTNIEKU KOKTEIĻI"?

Kādreizējos skaistos, patriotiskos rakstnieku sarīkojumus taisās aizstāt t. s. „Rakstnieku kokteiļi".

Šādu modernu rakstnieku sarīkojumu pirmo reizi pieredzēju Čikagā, Jaunatnes svētku laikā. Biju mērojusi tālu ceļu, lai redzētu un dzirdētu jaunos rakstniekus. Domāju, ka rakstnieku sarīkojums, blakus literāriem sniegumiem, būs arī iespaidīga, patriotiska demonstrācija. Bet no visa tā iznāca tikai „kokteilis". Tikpat kā ne ar vārdu netika pieminēta mūsu dzimtene Latvija, latviešu cietēja tauta.

Jaunie rakstnieki apdzejo internacionālas temas: par Afriku, Ņujorku, Toronto u. c..

Vēlāk lasīju literātu atsauksmes: I. Viksniņa rakstīja pārāk skopi; K. Ķezbers — pārāk lietišķi; tikai Dagmārai Vallenai sarīkojums tik ļoti gājis pie sirds, ka „varējusi pat apraudāties . . ." Jājautā: par ko?

Jaunajiem rakstniekiem derētu iepazīties ar J. Jaunsudrabiņa „Piemini Latviju!" Tad viņi zinātu, kad un kur tā jāpiemin.

Apmeklētāja ASV ziemeļos.

GENERĀLKONSULS
Mr R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3-5861.
113 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P. Q.
5210 VICTORIA AVE., APT. 16

ALEKSANDRA KĀNBERGA
RAKSTU DARBU BIROJS
95 Ferrier Ave., Toronto,
(pie Danforth & Carlaw)
Tel.: HO 3 2667

I. Andrejsons C. L. U.
41 MUIRCREST DRIVE,
DON MILLS, ONT. — HI 7-4323.
Auto, uguns, garantiju, publiskās atbildības, dzīvības u. c. veida apdrošināšana.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

12. septembrī — dziedones A. Sapales un pianistes I. Gruznas (no Austrālijas) koncerts Sv. Andreja b-cas zālē.
15. septembrī — Sv. Katarīnes Latviešu mednieku un makšķernieku kluba balle Atlanta kluba telpās.
22. septembrī — Itona auditorijā Amerikas ceļojošā teātra izrāde „Ziedonis septembrī" un — J. Šāberta 50 g. skatuves darba jubileja.
27. septembrī — Normas Auziņas (vijole) un Ronalda Leonarda (čello) koncerts. Koncertapvienības sarīkojums.
28. septembrī — Ungāru zālē, 245 College St., Futbolistu balle.
6. oktobrī — DV Toronto gada svētku balle Leaside Memorial Gardens.
12. oktobrī, plkst. 8.00 vak. — B. Piekalnīša un V. Kvieša koncerts Unitarian Church zālē, 175 St. Clair St., W. DV sarīkojums.
19. oktobrī — TLB Inženieru un techniķu kopas slēgta balle.
20. oktobrī — DVTK teātra pirmizrāde Royal Ont. muzejā.
27. oktobrī — Toronto Studentu korporāciju kopas slēgts tējas vakars Royal Curling kluba telpās.
28. oktobrī — gleznotājas Guntas Upītes pirmās gleznu izstādes atklāšana.
3. novembrī — Dainas koŗa koncerts — Parkdale Collegiate auditorijā.
10. novembrī — Mārtiņa balle Kolumbus zālē. Rīko DV Toronto nodaļa.
17. novembrī, plkst. 8.00 vakarā — Itona auditorijā 18. novembŗa atceres sarīkojums.
24. novembrī — Klīvlendas latviešu teātŗa viesizrāde B. Šova lugā Šokolādes zaldātiņš.
24. novembrī — jauktā koŗa Dziesmu Vairogs koncerts, Koncertapvienības sarīkojums.
1. decembrī — Sv. Jāņa draudzes dāmu komitejas rīkotais tradicionālais Ziemas svētku tirdziņš un bazārs.
1. decembrī — TLB dāmu komitejas balle Ungāru zālē, 245 College St.
8. decembrī — TLB Drāmatiskā ansambļa izrādē R. Blaumaņa Uguni.
8. un 9. decembrī — gleznotāja A. Anšmita gleznu izstāde un DV Ziemsvētku tirdziņš.

1963. gada 7. februārī — pianista Artūra Ozoliņa koncerts. Koncertapvienības sarīkojums.

HAMILTONĀ

29. septembrī, pl. 6.00 vakarā — Latviešu namā Miķeļa tirgus un HLB gada svētki.
13. oktobrī — DV gada svētki Royal Connaught viesnīcā ar svinīgu jundu. Priekšnesumu daļā Diždancis no Toronto.
27. oktobrī — Hamiltonas latviešu jauktā koŗa koncerts-balle.
10. novembrī, plkst. 7.30 vakarā — Mārtiņu vakars Latviešu namā, HLB dāmu kom. sarīkojums.
17. novembrī — 18. novembŗa svinības Royal Connaught viesnīcā. Svētku runu teiks Komitejas Latvijas brīvībai pr-dis V Hāzners no Ņujorkas.
25. novembrī Klīvlendas DV teātŗa viesizrādē — B. Šova „Šokolādes zaldātiņš".

KIČENERĀ

22. septembrī, plkst. 12 dienā — DV vispārējās meistarsacīkstes šaušanā River Valley Lodge šautuvē. Šai pat vietā plkst. 7 vakarā DV Kičeneras -Vaterlū nod. rīkotais 10 g. darbības atceres sarīkojums ar deju.

Kapu svētkus Toronto Jorkas kapu latviešu nodalījumā svētdien vadīja mācītāji A. Čops, A. Briedis un A. Lūsis. Foto JAK

Dzīve Savienotās Valstīs

TEREZE GERCĀNE
beigusi Saint Vincent Charity Hospital 3 gadīgo māsu skolu Klīvlendā.

Ņujorkas piezīmes

ŅUJORKA – MONTREĀLA

Triju dienu nedēļas nogali var izmantot tādiem braucieniem, kur divās dienās nevar izbraukt, bet kas nav pietiekami tālu, lai brauktu atvaļinājuma laikā. Montreāla ir nepilnas 400 jūdzes no Ņujorkas un līdz ar to vieta, ko trijās dienās varētu apciemot.

Bet šādā nedēļas nogalē arī citi domājuši par līdzīga veida ciemošanos vai arī par pēdējo vasaras dienu pavadīšanu kalnos un citās atpūtas vietās. Tas rada sarežģījumus auto satiksmē, kaut arī mēģināts rast iespējas, kā izkļūt no pilsētas pēc iespējas izdevīgāk. Ņujorka atrodas uz salas, kur iekļūšana un izkļūšana ir tikai pa dažiem tiltiem un tuneļiem. Pirms nedaudz dienām atklāja Vašingtonas tilta apakšējo nodalījumu, bet tilta abos galos sastrēgušas mašīnas, jo pievedceļi nav vēl pabeigti. Kaut arī lielie ekspresceļi pārpildīti, satiksme rit normāli. Nelaime sākās tikai apmēram pusceļā, kad jaunie ceļi izbeidzās un visa satiksme virzās pa šauriem ceļiem cauri Ņujorkas pavalsts kūrortiem. Lai nobrauktu 7 jūdzes, vajaga gandrīz 2 stundas.

No ASV iebraukt Kanadā ir gandrīz tikpat vienkārši kā no Ņujorkas Ņudžersijā. Amerikāņu muitas ierēdņi uz robežas nemaz nepaskatās, bet kanadieši interesējas tikai par mašīnu, kurai gan izdod atļauju. Braucējiem tikai noprasa, cik mantas ieved Kanadā. Par kontroli nedomā. Muitas ierēdnis tikai nosaka: „Brauc un neapstājies pie nākamiem kontroles vārtiem." Atpakaļ braucot uz ASV, amerikāņu ierēdņi gan gribēja zināt, cik galonu viskija ievedam no Kanadas.

Jo tālāk uz ziemeļiem no Ņujorkas, jo latviešu acij patīkamāka daba. Aug bērziņi, kaut gan lielāko daļu sīki, citur ir priežu vai egļu mežu puduri.

Ņujorka ir četras reizes lielāka par Montreālu un tāda pat arī apmēram latviešu attiecība. Pieņem, ka latviešu Montreālā ir ap 2.000, Ņujorkā ap 8.000. Montreālā ir divas latviešu luterāņu draudzes, katrā viens mācītājs, Ņujorkā ir viena latviešu draudze ar trim mācītājiem. Vismaz atklātībā abas luterāņu draudzes Montreālā nerāda naidīgu noskaņojumu, bet nav arī zīmes, ka tās varētu apvienoties.

Izpeļņa abās valstīs varētu būt apmēram līdzīga, bet iepirkšanās Kanadā ar amerikāņu dolariem ir izdevīgāka. Sav. Valstīs normālais darba laiks ir 40 stundas nedēļā, pēc tam skaitās virsstundas, bet Montreālā vismaz dažās vietās jāstrādā 53 stundas, pie tam darbā jāiet sestdienās. Cik varēja vērot, tad Montreālā ir liels latviešu technisko zīmētāju skaits, Ņujorkā vairāk strādā uz būvēm vai kā namziņi.

Dāmas abās pilsētās daudz strādā bankās, Ņujorkā arī amerikāņu ekspresī, tā kā jāpieņem, ka viņām vai nu patīk naudu krāt vai arī tikai skaitīt.

(Nobeigums 8. lpp.)

Prātiņ, nāc mājā..!

...am pievienoties, lai veiktu savu ...iesu šīs konspirācijas sagraušanā. Katrā ziņā būsim uzmanīgi iepretīm mūsu pašu pseidoliberāļiem, koeksistences un „mie..." praviešiem un atklātiem tautas nodevējiem. Iesim ar tiem, ...s ir par bezkompromisa cīņu ...et mūsu tautas verdzinātājiem ... viņu slepenajiem kalpiem.

Meteors.

...nieces. Uzņēmumā no labās: ... Elviņa un M. Kice.
Bruno Rozīša uzņ.

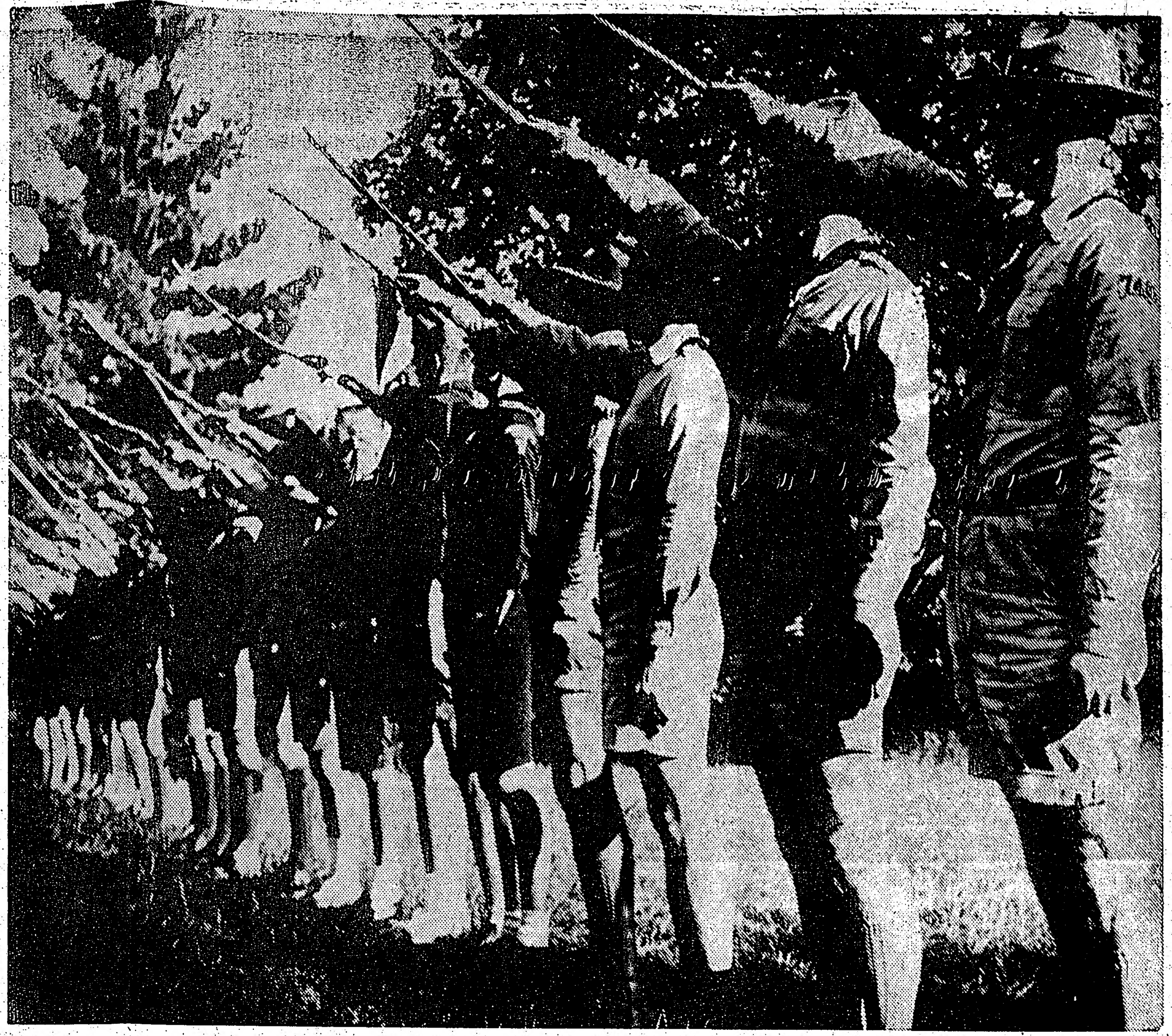

Roveŗi sveic karogu lielajā jubilejas nometnē Kalamazū.

STARPTAUTISKA ATZINĪBA LATVIEŠU ĀRSTAM

Iekšķīgo slimību ārstam Dr. Voldemāram Jansonam Ņujorkā pēc sekmīgi izturētiem pārbaudījumiem American College of Chest Physicians piešķīrusi speciālista (Fellow) gradu. Dr. Jansons ievēlēts arī par Vispasaules Societé Internationale de Medicine Interne locekli un uzaicināts piedalīties starptautiskajā iekšķīgo slimību speciālistu kongresā, kas šoruden notiks Eiropā. Bez tam viņš šinīs dienās ievēlēts par starptautiskās International College of Antiology zinātniskās padomes locekli. Pagājušā rudenī Dr. Jansonam piepildījās 25 darba gadi, kas pavadīti, kalpojot sirgstošiem cilvēkiem. Dr. Jansons beidzis Latvijas universitātes medicīnas fakultāti 1936. g. ar novērtējumu „ļoti sekmīgi", un pēc tam speciālizējies iekšķīgās slimībās. Iekšķīgo slimību speciālista gradu ieguvis 1943. g. un kopš tā laika darbojies kā iekšķīgo slimību ārsts Latvijā, Vācijā un Sav. Valstīs.

V.Z.

PAR DZEJĀM UN SEJĀM

Esmu dzeju cienītājs. Izgriezumos esmu krājis dzejoļus, kas publicēti trimdas presē, sākot ar 1945. gadu. To ir ļoti daudz. Sakārtojot, iznāktu kādi 4—5 biezi sējumi. Ar ļoti lielu interesi gaidīju T. Zeltiņa sakārtotās antoloģijas „Dzejas un sejas" iznākšanu Grāmatu Drauga apgādā.

Esmu patiesi iepriecināts, ka tā beidzot iznāca. Tie ir skaisti garīga pārdzīvojuma brīži, ko pavadu ar šo grāmatu, kur līdzās dzejai redzu arī dzejnieku sejas. Par šo vērtīgo un skaisto trimdas dāvanu varam tikai teikt paldies.

Tikai ar nožēlu un izbrīnu varam lasīt laikraksta LA š .g. 68. n-rā kāda ar zīmīgu „Dr. -S." pseudonīmu parakstīta kritiķa teikto:

„Grāmata, kuŗu tagad lielā mērā dominē t. s. jaunie dzejnieki ar saviem pa lielākai daļai vēl negataviem vai pilnīgi nevērtīgiem darbiem, bez jebkādas augstākas ideoloģijas, sniedz visai nepareizu, greizu ainu par latviešu dzeju svešumā . . . Tagad tā, diemžēl, būtu dēvējama par trimdas dzejas greizo spoguli un apmēram vienā trešā daļā parādīto dzejas paraugu dēļ tā drīzāk gan slēpjama pagaldē."

Protams, dzeju antoloģijā ir robi, iztrūkst vairāki pazīstami dzejnieki, bet ka tie spētu trimdas dzejas spoguli sagriezt citā

(Nobeigums 8. lpp.)

ŅUJORKA

◐ Latviešu preses biedrības jaunā valde uz pirmo sēdi sanāks 14. septembrī Ņujorkā. Jaunajā valdē ievēlēti: Karola Dāle, Zenta Liepa, Ēriks Raisters, Leons Rumaks un Teodors Zeltiņš. Valdes sēdeklis atradīsies Ņujorkā. Amatu pārņemšana no vecās valdes paredzēta sestdien, 22. septembrī, Bostonā.

◐ Latviešu grupu ceļojumi ar lidmašīnu uz Eiropu tagad būs iespējami 4 reizes gadā. J. Krogzemis iecerējis grupu lidojumu 2. decembrī uz Frankfurti un Parīzi, bet 23. februārī uz Minchenī. Jūlija sākumā un jūlija vidū paredzētas lidmašīnas uz Frankfurti un Parīzi. Ceļojums abos virzienos 1. klases džeta lidmašīnā maksās 265 dolari.

◐ Ņujorkas latviešu ev. lut. draudzes Palīdzības fonds uzsācis ziedojumu vākšanu. Šogad ziedotājiem izsūtīs katram atsevišķu aicinājumu ar pievienotu aploksni, ko līdz ar ziedojumu Palīdzības fonds lūdz sūtīt atpakaļ.

I.

ČIKAGA

◐ Kāda Čikagas latv. organizācija no sava vidus izslēgusi tautieti B. un atzinusi, ka B. ar savu rīcību kaitējis latviešu sabiedrībai. Kāda tad ir bijusi tautieša B. rīcība? Atzīstot, ka no mazuma salasās daudz, B. ņēmies apstrādāt Čikagas latviešus visai īpatnējā, laikam šinī kontinentā noskatītā veidā.

Aizelsies tas ieradies pie kāda tautieša un sūdzējis bēdas: „Braucu uz smagās mašīnas, bet nupat tā „sagāja čupā"! Labi ka iedabūju bencīna stacijā! Par laimi, bojājumi nav lieli un tos drīz izlabos. Tikai viena vaina, rēķins ir $10,-, bet man kabatā tikai piecnieks. Uzņēmuma birojs arī jau slēgts, nezinu ko lai daru? Vai varat man izpalīdzēt ar piecnieku, tūliņ atvedīšu, tiklīdz tikšu mājās." Protams, tik ticamam bēdu stāstam noticējuši daudzi tautieši un iedevuši piecniekus B., kuŗš tos bez liekas kavēšanās ieguldījis alkoholā.

B. gadījums ir tikai viens no vairākiem, kur latviešus pieķer pie nedarbiem. Kopš nometņu laikiem mums ieskats, ka latviešu izdarīti nedarbi jāslēpj un viņu noziegumi jāaizmirst, lai tie nedarītu kaunu latviešu tautai. Šis ieskats ir aplams un būtu iznīdējams. Blēža vieta ir cietumā, jo citādi tas savus niķus neatmetīs. Katrā ziņā viņš būtu izstumjams no latviešu sabiedrības, lai nevarētu latviešu godīgo vārdu izmantot negodīgos nolūkos. B. izslēdzot, organizācija ir rīkojusies pareizi.

K.

BAFALO

◐ Pēc īsas, bet grūtas slimības (plaušu karsonis) pirmdien, 27. augustā uz mūžu acis aizvēra 83 g. v. pazīstamais sabiedriskais darbinieks un jaunatnes audzinātājs, bij. Saeimas deputāts Lukass Ozoliņš.

Nelaiķa bēres notika 30. augustā, plkst. 9.30 no rīta. No apbedīšanas nama aizgājēju izvadīja uz Sv. Louisa katedrāli, kur sēru dievkalpojumu noturēja pie 3 altāriem 5 garīdznieki. Pēc tam sēru gājiens virzījās uz Mount Oliver kapsētu, kur viņa mirstīgās atliekas guldīja zemes klēpī. Bija daudz atvadu runu, kuŗās cildināja nelaiķa nopelnus tautas un tēvzemes labā.

MINEAPOLE

◐ Studentu un studenšu korporāciju kopas sadarbībā ar akadēmisko kopu rīko Latvijas universitātes dibināšanas atceres aktu 28. septembrī, plkst. 8 vakarā Lutheran Brotherhood telpās, 701 - 2 Ave. S., Minneapolis. Svētbrīdi vadīs prof. E. Šmits. Akadēmisko runu par tematu Rentgena terapijas loma vēža ārstēšanā" teiks Dr. A. Veinbergs. Pēc stipendiju pasniegšanas koncertu daļā piedalīsies pianiste Rūta Kalniņa.

K-ts

SANFRANCISKO, KAL.

◐ No 17. — 21. septembrim (ieskaitot) San Mateo pilsētā pie Sanfrancisko notiek Kristīgo pretkomūnisma krusta kaŗotāju (Christian Anti - Communism Crusade) rīkotie pretkomūnisma kursi. Programma ir līdzīga nesen Ņujorkā notikušajiem kursiem.

Piedalīšanās maksa $ 20,- par visu laiku, bet studentiem, skolotājiem un garīdzniekiem puscena.

Kursu vieta ir San Mateo County Fair Grounds.

Iepriekšēja tuvāka informācija iegūstama, rakstot: Christian Anti - Communism Crusade, 582 Market Street, San Francisco 4, Calif. Telefons YUkon 1-1893.

Līdzīgi kursi Sanfrancisko apkārtnē notika šā gada janvārī. Apmeklētāju skaits tad sniedzās vairākos tūkstošos.

ELIZABETE - ŅUDŽERSIJA

◐ Elizabetes - Ņudžersijas latviešu ev. - lut. draudzes š. g. 2. septembra jaunatnes iesvētes dievkalpojumā Elizabetē kā viesis mācītājs piedalījās prof. V. Klīve, bet dievkalpojumu vadīja draudzes mācītājs A. Kiršfelds.

Iesvētīja Uģi Ozoliņu, Gundaru Richteri, Andri Šicu, Ritu Šicu, Jāni Zelmeni un Jāni Briedi.

Šai pašā dienā draudzes mācītājs salaulāja Marutu Kubulnieci ar A. Delli.

◐ Elizabetes - Ņuarkas latviešu ev. - lut. draudzes locekle Natālija Brunovs š. g. 5. septembrī savas ģimenes un tuvāko draugu vidū atzīmēja aizvadītos 70 mūža gadus. Jubilāre dzimusi 1892. g. 5. septembrī Mazzalves pagasta Lazdiņos — Latvijā.

Jubilāre dzimtenē ņēmusi dzīvu dalību sabiedriskā dzīvē, bijusi arī aizsardžu nodaļas priekšniece.

N. Brunova 1950. g. iecelojа Sav. Valstīs un tagad dzīvo savas ģimenes mājā Elizabetē, N. J.

Jubilāre iecienīta kā klusa, saticīga, iecietīga sabiedrības locekle.

Daudz saules un prieka jubilārei turpmāko gadu gājumā.

V. N.

ASV BAZNĪCĀS

Bronksas Sv. Toma baznīcā **sestdien**, 8. sept. pl. 2 dievkalpojums, — māc. A. Ozols; Svētdienas skolas skolēniem jāpulcējas jau pl. 1,30.

9. sept. pl. 9 rītā Bronksas Sv. Toma baznīcā dievkalpojums ar dievgaldu, — māc. A. Ozols, čellista Dz. Treimaņa priekšnesumi.

Frīportā, Kristus baznīcā pl. 1 p.p. skolas sākuma dievkalpojums, — māc. O. Gulbis.

Bruklinā, Betlemes baznīcā dievkalpojums pl. 2 p.p., — māc. R. Zariņš.

Džamaikā, Mūsu Pestītāja baznīcā, pl. 5,15 p.p. dievkalpojums lieliem un maziem, — māc. R. Zariņš.

ČIKAGA

Čikagas latviešu ev. - lut. Ciānas draudze, 5015 W. Ferdinand St.

16. septembrī, plkst. 11 dievkalpojums. Māc. A. Rautenšilds.

Latvijas ev. - lut. baznīcas Sv. Pāvila draudze — 1648 So. 11th Ave., Meivudā. Mācītājs Pāvils Kirsons, tel. FI 3-2420.

Dievkalpojumi katru svētdienu plkst. 11-os. Svētdienas skola un koŗa mēģinājums plkst. 9.30. Visi laipni aicināti.

BURLINGAME, KAL.

Burlingamā, Lutheran Church of the Good Shepherd, 301 Burlingame Ave.

SANTA - ROSA

Santa - Rosā, Betlemes baznīcā, Tupper ielā 733.

SAKRAMENTO

Sacramento, Sv. Krusta ev. - lut. baznīcā, 45. un H ielā.

OKLANDE

Oklandē, Centrālā luterāņu baznīcā, 215 Ridgeway avenijā.

DIENVIDKALIFORNIJA

Dienvidkalifornijas latviešu ev. - lut. draudzē, 2450 Griffin Ave., L.A. — 31, Cal.

Svētdien, š. g. 23. septembrī, plkst. 11-os dievkalpojums. Māc. E. Caune.

Pēc dievkalpojuma prof. Dr. P. Vegera referāts par tālajiem austrumiem otrā daļa ar krāsu diapozitīviem. Atspirdzinājumi.

GENERĀLKONSULS
Mr R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 2-5551,
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P. Q.,
5210 VICTORIA AVE., APT. 16

ALEKSANDRA KĀNBERGA
RAKSTU DARBU BIROJS
95 Ferrier Ave., Toronto,
(pie Danforth & Carlaw)
Tel.: HO 3 2667

I. Andrejsons C. L. U.
41 MUIRCREST DRIVE,
DON MILLS, ONT. — HI 7-4323.
Auto, uguns, garantiju, publiskās atbildības, dzīvības u. c. veida apdrošināšana.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

12. septembrī — dziedones A. Sapales un pianistes I. Gruznas (no Austrālijas) koncerts Sv. Andreja b-cas zālē.
15. septembrī — Sv. Katarīnes Latviešu mednieku un makšķernieku kluba balle Atlanta kluba telpās.
22. septembrī — Itona auditorijā Amerikas ceļojošā teātŗa izrāde „Ziedonis septembrī" un — J. Šāberta 50 g. skatuves darba jubileja.
27. septembrī — Normas Auziņas (vijole) un Ronalda Leonarda (čello) koncerts. Koncertapvienības sarīkojums.
28. septembrī — Ungāru zālē, 245 College St., Futbolistu balle.
6. oktobrī — DV Toronto gada svētku balle Leaside Memorial Gardens.
12. oktobrī, plkst. 8.00 vak. — B. Piekalnīša un V. Kvieša koncerts Unitarian Church zālē, 175 St. Clair St., W. DV sarīkojums.
19. oktobrī — TLB Inženieŗu un techniķu kopas slēgta balle.
20. oktobrī — DVTK teātŗa pirmizrāde Royal Ont. muzejā.
27. oktobrī — Toronto Studenšu korporāciju kopas slēgts tējas vakars Royal Curling kluba telpās.
28. oktobrī — gleznotājas Guntas Upītes pirmās gleznu izstādes atklāšana.
3. novembrī — Dainas koŗa koncerts — Parkdale Collegiate auditorijā.
10. novembrī — Mārtiņa balle Kolumbus zālē. Rīko DV Toronto nodaļa.
17. novembrī, plkst. 8.00 vakarā — Itona auditorijā 18. novembŗa atceres sarīkojums.
24. novembrī — Klīvlendas latviešu teātŗa viesizrāde B. Šova lugā Šokolādes zaldātiņš.
24. novembrī — jauktā koŗa Dziesmu Vairogs koncerts. Koncertapvienības sarīkojums.
1. decembrī — Sv. Jāņa draudzes dāmu komitejas rīkotais tradicionālais Ziemas svētku tirdziņš un bazārs.
1. decembrī — TLB dāmu komitejas balle Ungāru zālē, 245 College St.
8. decembrī — TLB Drāmatiskā ansambļa izrāde R. Blaumaņa Uguni.
8. un 9. decembrī — gleznotāja A. Anšmita gleznu izstāde un DV Ziemsvētku tirdziņš.

1963. gada 7. februārī — pianista Artūra Ozoliņa koncerts. Koncertapvienības sarīkojums.

HAMILTONA

29. septembrī, pl. 6.00 vakarā — Latviešu namā Miķeļa tirgus un HLB gada svētki.
13. oktobrī — DV gada svētki Royal Connaught viesnīcā ar svinīgu jundu. Priekšnesumu daļā Dižancis no Toronto.
27. oktobrī — Hamiltonas latviešu jauktā koŗa koncerts-balle.
10. novembrī, plkst. 7.30 vakarā — Mārtiņu vakars Latviešu namā, HLB dāmu kom. sarīkojums.
17. novembrī — 18. novembŗa svinības Royal Connaught viesnīcā. Svētku runu teiks Komitejas Latvijas brīvībai pr-dis V Hāzners no Ņujorkas.
25. novembrī Klīvlendas DV teātŗa viesizrāde — B. Šova „Šokolādes zaldātiņš".

KIČENERĀ

22. septembrī, plkst. 12 dienā — DV vispārējās meistarsacīkstes šaušanā River Valley Lodge šautuvē. Šai pat vietā plkst. 7 vakarā DV Kičeneras-Vaterlū nod. rīkotais 10 g. darbības atceres sarīkojums ar deju.

Dr. E. Upenieks

Ceļojumā uz Montevideo

Urugvaja esot Dienvidamerikas Šveice. Šis salīdzinājums nav domāts, lai pateiktu, ka tā ir viena no mazākām zemēm šai kontinentā, bet gan arī tādēļ, ka tā ir viena no visvairāk pārtikušām zemēm. Par Urugvaju maz ziņu laikrakstu dienas notikumu aprakstos, jo tur nav bijušas revolūcijas kopš 1924. gada. Laikam sīvās cīņas par neatkarību, kuŗu ilgu laiku apdraudējušas divas lielās kaimiņienes Argentīna un Brazilija, padarījušas Urugvajas politiķu galvas prātīgākas un nosvērtākas.

Šai zemē pasargāta demokratiskā brīvība un īstenotas diezgan radikālas speciālas reformas, no kuŗām līdz šim izvairījušās gandrīz visas pārējās šī kontinenta zemes. Pastāv politiskās partijas, kas valdību sastādot rotējošā kārtībā. Tā katra partija dabūjot savu reizi valdīt un savu programmu reālizēt parlamentārā garā. Līdz ar to zūdot vajadzība pēc revolūcijām.

Bez tam raksturīgi, ka šai zemē gandrīz tikpat kā nav indiāņu, ne viņu sajaukumu. Par to urugvajieši ir lepni, un ar to viņi izskaidro arī savas zemes labklājību. Pēc viņu domām indiāņi esot tie, kas bremzējot tautas progresu, jo gandrīz visi indiāņi negribot ne mācīties, ne strādāt, bet tikai dzīvot no palīdzības.

Montevideo iebraucām naktī, tomēr manījām, ka šeit cita kārtība un cits dzīves standarts. Arī te radās gandrīz tādas pašas nepatikšanas ar taksometru, kam nebija skaitītāja, kā Buenos Aires, bet šoreiz pieredze mūs pasargāja no liekiem izdevumiem.

Lielpilsētu nomales ir zemes dzīves standarta un sociālās kārtības pārliecinošākās liecinieces. Limā tās bija visnožēlojamākās. Vienkāršas māla būdiņas ar salmu jumtu un — ironiski — televīzijas antenna virs tā.

Vienīgo mierinājumu skatītājam deva tas, ka tālāk varēja vērot paceļamies mazas pilsētiņas, kur nākotnē valdība, ja tā ilgi pastāv, cer šiem nabagiem dot cilvēcīgu apmešanos.

Montevideo šai ziņā bija patīkams pretstats. Arī nomalēs varēja redzēt glītas mājiņas, koptus dārzus un pārtikušus strādniekus. Vispāri algas un cenas šeit bija drusku zemākas kā pie mums Kanadā, bet vecuma pensijas pat augstākas — $ 70,- mēnesī katram, kas sasniedzis 60 gadu.

Montevideo ir dibināta 1726. g. un atrodas pie La Plata upes ietekas Atlantijas okeanā. Šai vietā dzīvojušas Čuarrua indiāņu ciltis, ar kuŗām 1515. gadā cīnījies un beigās kaujā kritis pirmais spāņu ekspedīcijas vadītājs Huan Diaz de Solis. Vēlāk pēc Montevideo tīkojuši arī angļi un to okupējuši uz īsu laiku, bet drīz bijuši spiesti atstāt. Šie paši angļi palīdzējuši urugvajiešiem nodrošināt savu neatkarību no Brazilijas un Argentīnas.

Ja Punta del Este slaveno kūrorta vietu galvenokārt izmanto pašu zemes visturīgākie un arī ārzemju viesi, pašā Montevideo nav mazākas iespējas katram urugvajietim atvaļinājumus vai brīvās nedēļas nogales pavadīt labās plūdmalēs. Gandrīz viss desmitiem kilometru gaŗais krasts ir smilšains un piemērots peldēšanai. Arī mūsu Parka viesnīca, kur notika Pax Romana kongress, atradās pašā okeana krastā, un mēs būtu varējuši labi izmantot brīvos brīžus, ja būtu iebraukuši saulainajā janvārī vai februārī.

PUNTA DEL ESTE

Netālu no Montevideo apm. 70 km attālumā atrodas pazīstamais kūrorts — Punta del Este. Šo vietu atceramies no nesen notikušām konferencēm, kā arī no pirmiem drāmatiskiem notikumiem 2. pasaules kaŗa sākumā. Tur nogremdēja vācu kaŗakuģi Grāfu Spee.

Savādi likās, ka šī skaistā vieta līdzinājās mirušai pilsētai. Skaistas mājas, lepnas viesnīcas, palmoti dārzi un plašas avēnijas, bet neviena cilvēka uz ielas, izņemot mūsu grupas.

Corta brava, kuŗas ūdeņi nekad nerimstoties, šoreiz skarbajos ziemas vējos bija sevišķi nemierīga, metot augstus viļņus gan pret klinšainiem krastiem, gan skalojot lēzenās smilšainās plūdmales.

Pusdienas ēdām kādā lepnā mednieku klubā, kuŗa aizmugurē bija skaists parks ar retiem stādiem un puķēm un plašu peldbaseinu. Kad šķīrāmies, klubs mums katram izsniedza diplomu, ar to ieskaitot mūs Punta del Este draugu sabiedrībā.

Braucot atpakaļ, vēl piestājām angļu golfa klubā, kas no ārienes izskatījās pēc mūsu senlatviešu rijas, bet iekšā bija skaistas telpas ar plašu zāli. Tās vienā galā milzīga apmēra kamīns un otrā — dzērienu pārbagāts bārs.

Pārbraucām mājā diezgan vēlu, un bija jāpošas uz internacionālo vakāru, kur katrai nācijai bija ar kaut ko jāuzstājas. Dažām vietējām grupām bija pat profesionāli mākslinieki, bet citi, tāpat kā mēs, uzstājās ar tautas dziesmām. Amerikāņi, kā visur, arī šeit dominēja, kad viņu kuplajai grupai dziesmās pievienojās arī bīskaps Wrights, kas ar savu referātu un debatēm bija ieguvis jau plašu popularitāti.

Beidzot Pax Romana kongress, par kuŗu ceru dot atreferējumus, bija noslēdzies. Žēl bija šķirties no viesmīlīgajiem saimniekiem un jauniegūtajiem draugiem. Visiem teicām uz atkalredzēšanos pēc 3 gadiem kādā citā pasaules malā „Se Dios giere" — nākošajā kongresā.

Atpakaļceļā, kā biju solījis, piestājāmies atkal tveicīgajā Miami un, paņēmuši pirmo taksometru, devāmies pie Alekša Rubuļa. Negribēju ticēt savām acīm, kad atradu māju atvērtām durvīm, bet tukšu un atstātu ar zīmi pie sienas — Apartment for rent. Brīdi apstājāmies, lai pārdomātu, ka īsts latvietis labāk pacieš ziemas salu nekā dienvidus karstumu. Un vēlāk tiešām noskaidrojām, ka Aleksis pārcēlies tuvāk vēsajam Niagaras ūdenskritumam.

(Beigas)

JĀATVEŖ DAUDZAS DURVIS

TRIMDAS RAKSTNIEKU PENKLUBS IZDOS BALTU LITERĀTŪRAS ANTOLOĢIJU ANGĻU VALODĀ

(Vēstule no Anglijas)

(A.P.) — Eiropas Latviešu jaunatnes apvienības 9. kongresa ietvaros bija sarīkota literāra pēcpusdiena un jauniešu darbu skate. Ievadvārdus teica rakstnieks Pēteris Aigars, uzsveŗot, ka rakstniecība un māksla veido gaisotni, kas tautas organismam tikpat nepieciešama kā dzīvībai skābeklis. Arī materiālās kultūras sasniegumi svarīgi, bet gaŗa laika tecējumā tie nav izšķīrēji tautas likteņos.

Mūsu rakstnieku un kultūras darbinieku uzdevums trimdā ir rūpēties, lai garīgā gaisotne pastāvētu, jo tik ilgi vien, cik tā mūs apņems, mūsu organizāciju vadītājiem, sabiedriskiem un politiskiem darbiniekiem būs iespēja darboties Latvijas brīvības labā. Rakstnieks ar gandarījumu uzsvēra, ka mēs beidzot esam tikuši pāri savstarpējas neizpratnes dūkstīm, kas liecina, ka mūsu nacionālie instinkti stiprāki par mūsu patmīlību.

Tālāk A. konstatēja, ka ir izaugusi jauna paaudze apdāvinātu dzejnieku, rakstnieku un esejistu un izteica cerību, ka arī rosme neapsīks. „Neviens latviešu mākslas kopējs trimdā nestrādā, lai gūtu materiālu labklājību, bet gan, lai izteiktu to, ko mudina viņa sirdsapziņas balss. Sirdsapziņas mudinājumiem jābūt vienīgiem, kuŗiem rakstnieks drīkst paļauties."

Pie galvenām problēmām, kas būtu risināmas nākotnē, rakstnieks minēja anonīmitātes loka pārraušanas nepieciešamību. Tas vēl ielenc mūsu kultūru, rakstniecību un mākslu. Citām tautām mūsu kultūras centieni pilnīgi sveši. Mūsu pretinieki dara visu, lai latviešu tauta paliktu anonīma, bet mums jāatrod ceļš uz pasaules tautu kultūras forumu.

Šeit jānāk talkā jaunajai audzei, jo tā bruņojusies lielo tautu valodām, pazīst šo tautu tradicijas un tai ir jau draugi lielo tautu aprindās.

Tātad iespējas būtu, tik tās jāizmanto. Piemēram varētu ņemt igauņus, kas ar starptautiskā Penkluba un UNESCO palīdzību panākuši, ka uz Marijas Underes 80. dz. d. iznāks viņas dzejas tulkojums franču valodā. Arī mums varētu šai ziņā sekmēties, tik pašiem jāsagādā labi attiecīgo manuskriptu tulkojumi.

Runu beidzot, P. Aigars ziņoja, ka trimdas rakstnieku Penklubs nodomājis izdot baltu literātūras antoloģiju angļu valodā. Šis pasākums neprasīs no baltiešiem nekādus līdzekļus. Penklubs vienīgi cer uz sabiedrības morālisko atbalstu.

„Anonīmitāti, kā redzams, iespējams uzveikt. Daudzas durvis gaida, lai tās atveŗam. Darīsim to kopīgiem spēkiem."

Sekojošā programmā savus jaunākos darbus skandēja Margarita Ausala, Velta Sniķere un P. Aigars, bet Guntis Zariņš nolasīja fragmentu no romāna. Vācijas dzejniekus pārstāvēja Zeltīte Avotiņa, bet aizjūŗas jauno dzejnieku darbus nolasīja viešņa no Hamburgas — Dagmāra Kurmiņa.

Jauniešu mākslas darbu skatī atklāja prof. Dr. E. Blese. Skatē ar kopskaitā apm. 50 darbiem piedalījās Inta Āriņa, Valters Bērziņš, Imants Bite, Rasma Bite, Ieva Kalniņa - Lokera, Laimonis Mieriņš, Marga Sleja un Nikolajs Soikāns.

KRIEVU GRAMATIKA ANGLISKI RUNĀJOŠIEM

A NEW RUSSIAN GRAMMAR by Anna H. Smeonoff, 323 lpp., cena — $ 3.75.

A KEY TO A NEW RUSSIAN GRAMMAR by Anna H. Semeonoff, 63 lpp. E. P. Dutton & Co. izdevumi.

Ar savu trokšņaino un nekautrīgo starptautisko propagandu, liekas, krievi ir panākuši, ka angliski runājošās zemēs ir pieaugusi interese par krievu valodu. Arvien vairāk ir to, kas mācās krieviski, un vairāki vidējās un vecās paaudzes latvieši pasniedz krievu valodas stundas dažādās Amerikas un Anglijas skolās. Šiem skolotājiem un tāpat arī tiem latviešiem, kas vēlās dažādu iemeslu dēļ atjaunot savas krievu valodas zināšanas, abas grāmatas var būt noderīgas. Tās nav sarakstījusi kāda Pad. Savienības skolotāja, bet gan pazīstamā Edinburgas Džordža Vatsona zēnu kolledžas krievu valodas skolotāja A. H. Semeonova.

AKL

KUR ATRADĀS KAUPO KAPS?

EKSKURSIJA PAGĀTNĒ

Ziņas par mūsu senatni ir diezgan nepilnīgas. Cariskās Krievijas valdībai nebija nekādas intereses par mūsu vēsturi. Tā neveicināja pētīšanas darbus. Kaut vai no tīri zinātniskā viedokļa. Drīzāk notika pretējais. Nav tādēļ brīnums, ka daudzas senvietas izpostītas un iznīcinātas, kas būtu liecinājušas par senlatviešu augsto kultūras līmeni un savu valstu demokratisko iekārtu. Tās būtu varējušas arī pierādīt senlatviešu saimnieciskos un plašos tirdznieciskos sakarus ar tālām zemēm. Par šiem jautājumiem jau esmu rakstījis brīvās Latvijas laikā presē.

Latvijai atgūstot savu patstāvību, organizējot savu valsts pārvaldi, noorganizēja arī pieminekļu valdi. Īsajā darbības laikā ar samērā maziem līdzekļiem tā veica lielu darbu. Šis valdības iestādījums ņēma savā aizsardzībā senvietas, dabas retumus, reģistrēja tos un vāca materiālus. Lieli uzdevumi palika nepabeigti, jo prasīja lielus izdevumus, piemēram Kokneses senpilsētas atrakšana un arī daudzas citas vietas. Izrakumi būtu liecinājuši nevien par senlatviešiem, bet tie būtu devuši jo daudzas atbildes zinātņu pasaulei.

Mūsu kultūras stāvoklis senatnē ir visai svarīgs pamats tagadnei un nākotnei, lai citām tautām pierādītu latvju tautas patstāvības nepieciešamību, jo šī tauta ir viena no vecākām tautām pasaulē.

Ne reizi vien pacelts jautājums, kur atrodas diženā Turaidas valdnieka Kaupo kaps..

Kaupo bijis pirmais, kas pieņēmis kristīgo ticību. Par Kaupo kapa vietu jau senāk interesējušies Dr. A. Bīlenšteins un prof. Krūze. Viņi domā, ka Kaupo kaps atrodoties mācītāja zemes robežās, dārzā, aiz upītes, iepretīm mācītāja mājas dienvidus sienai. Tur arī Dr. A. Bīlenšteins 1873. gadā atradis 7-8 pēdas augstu kopiņu, kas līdzinājusies seniem kapiem. Vai tas varētu būt Kaupo kaps? Šo kopiņu mēs, kopā ar adv. V. Beķeri, redzējām. Tā līdzinājās citiem senču kapiem. Bet nav domājams, ka tas patiesi būtu Kaupo kaps tādēļ, ka viņš bija kristīts un dedzīgs kristīgās ticības piekritējs.

Varbūt ticamākas ir domas, ka Kaupo, kas cīņā pret igauņiem kritis kaujas laukā, pārvests un apbedīts svētītā zemē — baznīcas zemē. Chronika tikai min, ka Kaupo, cīnīdamies kopā ar vāciešiem pret igauņiem, kritis kaujas laukā un pārvests Kubezelē un tur apbedīts.

Būtu svarīgi dzirdēt arī citas domas no tiem tautiešiem, kas dzīvojuši minētajās vietās un tagad savas gaitas pavada brīvajā pasaulē. Varbūt kādas teikas, nostāstus, pašu pieredzējumus labprāt lasītu mūsu laikrakstā.

Otto Krolls

JAUNI ATTĪSTĪBAS VIRZIENI AMERIKAS TAUTSAIMNIECĪBĀ

„POWER WITHOUT PROPERTY" by Adolf A. Berle, Jr., Harcourt, Brace & Co. (Kanadā — Longmans Canada Ltd. izdevums). 184 lpp. cena — $ 4.50.

Miljoniem amerikāņu ir akciju īpašnieki, kas ieguldījuši savu naudu gan tieši, gan ar piedalīšanos apdrošināšanas un pensiju fondos vai savstarpīgos ieguldījumu fondos Amerikas rūpniecībā. Daudziem amerikāņiem tagad pieder vairāk zemes, māju, akciju un valsts vērtspapīru nekā jebkad agrāk. Bet kas tad tiem patiesībā pieder? Kāda ir viņu kontroles vara saimniecībā? Autors nepiekrīt populārajam uzskatam, ka Amerikas kapitālisms vairs nebalstās uz īpašuma tiesībām. Ja vairāk un vairāk ļaužu izdara personīgo līdzekļu ieguldījumus, kāpēc tad vara koncentrējas arvien mazāk cilvēku rokās? Kādu iemeslu dēļ uzplaukst pensiju fondi, savstarpīgo ieguldījumu fondi un apdrošināšanas sabiedrības? Kāpēc t. s. liberāļi nosoda veikalu lielumu, ja Amerika, pateicoties lielumam, ir attīstījusi „visproduktīvāko un savā ziņā visievērojamāko liela mēroga saimniecisku sistēmu, kādu vien pazīst modernā vēsture un, varbūt, vēsture vispār"? Kāpēc amerikāņi, kas prata celt lielus pasākumus, neprata izplānot, kā novērst depresiju, inflāciju un nepiemērotu pasaules tirdzniecību? Vai amerikāņu un padomju saimnieciskām sistēmām ir kaut kas svarīgs kopīgs? Tie ir tikai daži no jautājumiem, kuŗus autors ir mēģinājis savā darbā noskaidrot.

AKL

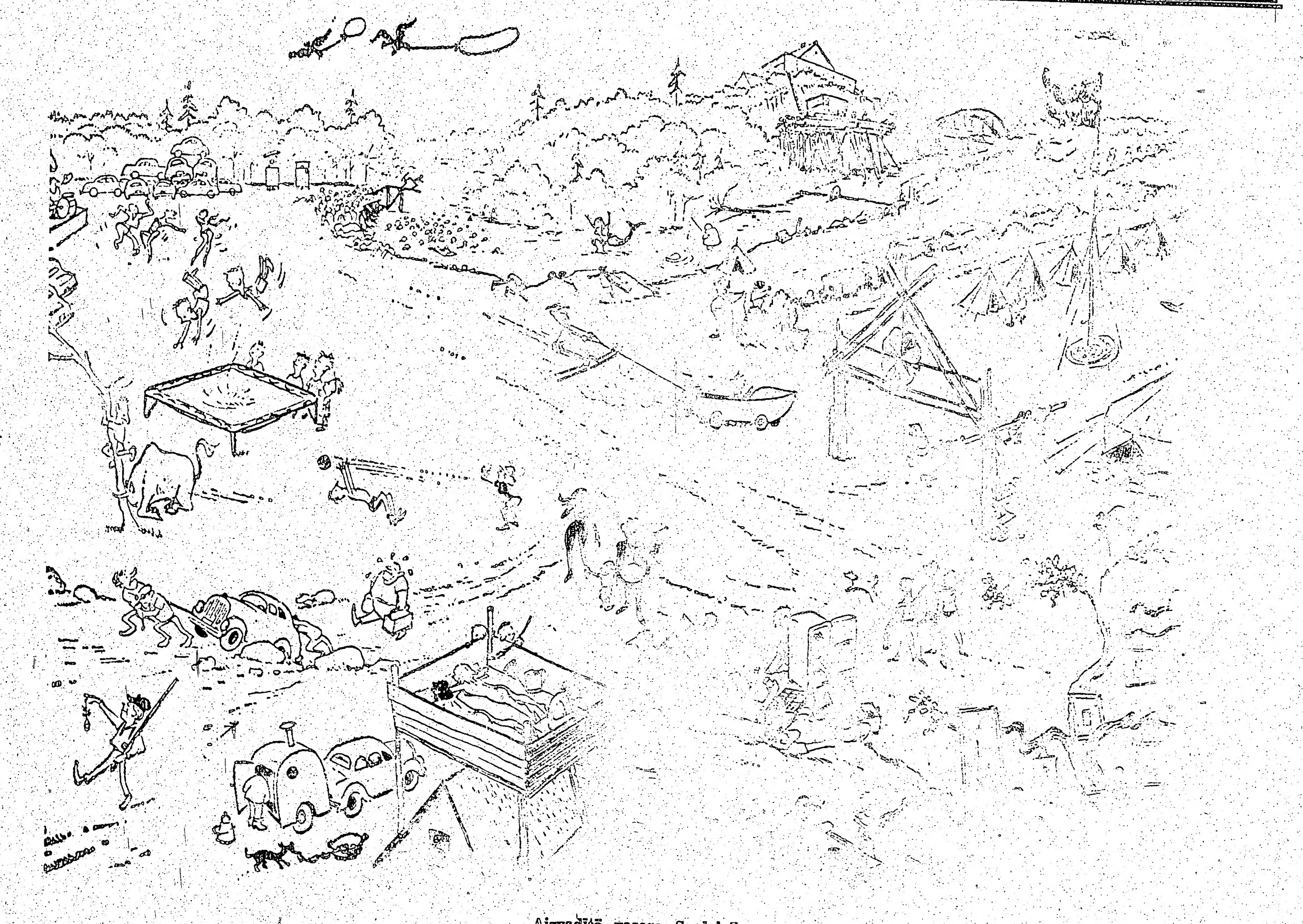

Aizvadītā vasara Saulainē.

Karikatūrists Ed. Keiša dižzīmējums.

PĒRCIET
G

Kanadas akts par ta
darba doš
(THE CANADA FAIR E
PRACTICES
AIZLI
DISKRIMIN
DARB
ŠĪ AKTA UZDEVUMS ir pasarg
vietās un arodbiedrībās no disk
ģijas, krāsas vai nacionālās izc
AKTS ATTIECAS UZ visiem da
kļauti federālai jurisdikcijai, k
kas reprezentē nodarbinātās per
tas strādnieki, dzelzceļa, kanāļ
lidostu, gaisa satiksmes, feder
bankas, radio un televīzijas uzņ
mi, kas darbojas Kanadas lab
provinciālās likumdošanas robe
ŠIS AKTS AIZLIEDZ darba dev
bināt personu vai pret to diskri
RASI, RELIĢIJU, KRĀSU vai
SMI. Darba devējam ir aizliegts
sagādes aģentūru, kas šāda ve
kopj, kā arī ievietot sludinājum
kriminējošus jautājumus rakst
ar lūguma izpildīšanu darbam.
AKTS ARĪ AIZLIEDZ diskri
attiecībā uz biedriem vai darb
RELIĢIJU, KRĀSU vai NACI
KATRA PERSONA, KAS IESN
coties uz šo aktu, vai arī nodos
šanā, ir pasargāta pret katru
vērsta pret viņu.
Papildus federālai likumdoša
šāda veida darba likumi, vai
sargā strādnieku no diskrimi
padotas provinces likumdošan
likumi ir Ontario, Manitobā, S
kā, Nova Skotijā un Britu Ko
SŪDZĪBES PAR ŠĪ AKT
IESNIEDZAMAS
Direct
Depar
OTTA
Michael Starr,
Ministrs

TRANSPORTA
KAKT
Veicam visādus transportus
(mēbeļu, būvmateriālu u. c.). L
LE 5-6619. 941 Dov

Dr. ROMAN P
Ilggadīga prakse slimnīcās V
Speciālists iekšķīgās, sieviešu
3537 PARK AVE., MONTREAL, P
Runā vāciski un krieviski.

LATVIJAS
AMERIKĀ
PIEŅEM VISĀDA
IESPIEDUMDARB
LAULĪBU un IESVĒTĪBU
VIZITKARTES,
DOKUMENTUS BIED
KONCERTU PROGR
SARĪKOJUMU BI
PLAKĀTUS, DZI
GRĀMATAS u
VĒSTUĻU V
u. c.
PASŪTINĀJUMUS PIEŅEM
LA BIROJĀ, 123 HURON
ONT., CANADA.
Pasūtinājumus lūdzam

ZAS DURVIS

S BALTU LITERATŪRAS ANTOLOĢIJU
ALODĀ

Anglijas)

rības morālis-
ā redzams, ie-
audzas durvis
ram. Darīsim
m."
ammā savus
kandēja Mar-
a Sniķere un
is Zariņš no-
romāna. Vā

cijas dzejniekus pārstāvēja Zeltīte Avotiņa, bet aizjūras jauno dzejnieku darbus nolasīja viešņa no Hamburgas — Dagmāra Kurmiņa.

Jauniešu mākslas darbu skati atklāja prof. Dr. E. Blese. Skatē ar kopskaitā apm. 50 darbiem piedalījās Inta Āriņa, Valters Bērziņš, Imants Bite, Rasma Bite, Ieva Kalniņa - Lokera, Laimonis Mieriņš, Marga Sleja un Nikolajs Soikāns.

MATIKA ANGLISKI RUNĀJOŠIEM

GRAMMAR by Anna H. Smeonoff, 323 lpp., cena — $ 3.75.
RUSSIAN GRAMMAR by Anna H. Semeo-
lpp. E. P. Dutton & Co. izdevumi.

un nekaut-
propagandu,
ākuši, ka an-
ēs ir pieau-
rievu valodu.
kas mācās
vidējās un
eši pasniedz
as dažādās
jas skolās.
n tāpat arī

tiem latviešiem, kas vēlās dažādu iemeslu dēļ atjaunot savas krievu valodas zināšanas, abas grāmatas var būt noderīgas. Tās nav sarakstījusi kāda Pad. Savienības skolotāja, bet gan pazīstamā Edinburgas Džordža Vatsona zēnu kolledžas krievu valodas skolotāja A. H. Semeonova.

AKL

PĒRCIET

GRĀMATAS — ŽURNĀLUS — KERAMIKU — SKAŅU PLATES — KOKA UN ĀDAS IZSTRĀDĀJUMUS — AUDUMUS.

DV GRĀMATNĪCĀ

123 HURON IELĀ, TORONTO.

SŪTIET

SAINĪŠUS SAVIEM PIEDERĪGIEM UN DRAUGIEM UZ LATVIJU caur

DV GRĀMATNĪCAS Sainīšu nodaļu.

INFORMĀCIJAI ZVANIET EM 8-0792.

Kanadas akts par taisnīgu rīcību darba došanā

(THE CANADA FAIR EMPLOYMENT PRACTICES ACT)

AIZLIEDZ DISKRIMINĀCIJU DARBĀ

ŠĪ AKTA UZDEVUMS ir pasargāt strādniekus darba vietās un arodbiedrībās no diskriminācijas rases, reliģijas, krāsas vai nacionālās izcelsmes dēļ.

AKTS ATTIECAS UZ visiem darba devējiem, kas pakļauti federālai jurisdikcijai, kā arī arodbiedrībām, kas reprezentē nodarbinātās personas. Te ieskaitīti ostas strādnieki, dzelzceļa, kanāļu satiksmes, telegrafa, lidostu, gaisa satiksmes, federālās valdības iestādes, bankas, radio un televīzijas uzņēmumi, kā arī pasākumi, kas darbojas Kanadas labklājībai, vai arī ārpus provinciālās likumdošanas robežām.

ŠIS AKTS AIZLIEDZ darba devējam atteikties nodarbināt personu vai pret to diskriminēt attiecībā uz viņa RASI, RELIĢIJU, KRĀSU vai NACIONĀLO IZCELSMI. Darba devējam ir aizliegts izmantot darba spēka sagādes aģentūru, kas šāda veida diskrimināciju piekopj, kā arī ievietot sludinājumus vai arī uzstādīt diskriminējošus jautājumus rakstiski vai mutiski sakarā ar lūguma izpildīšanu darbam.

AKTS ARĪ AIZLIEDZ diskrimināciju arodbiedrībās attiecībā uz biedriem vai darbu, sakarā ar viņu RASI, RELIĢIJU, KRĀSU vai NACIONĀLO IZCELSMI.

KATRA PERSONA, KAS IESNIEGS SŪDZĪBU, atsaucoties uz šo aktu, vai arī nodos liecību šī akta pārkāpšanā, ir pasargāta pret katru darbību, kas varētu tikt vērsta pret viņu.

Papildus federālai likumdošanai, dažās provincēs ir šāda veida darba likumi, vai arī tam līdzīgi, kas pasargā strādnieku no diskriminācijas fabrikās, kuras padotas provinces likumdošanas iestādēm. Šāda veida likumi ir Ontario, Manitobā, Saskačevanā, Ņubrunsvikā, Nova Skotijā un Britu Kolumbijā.

SŪDZĪBES PAR ŠĪ AKTA PĀRKĀPŠANU IESNIEDZAMAS RAKSTISKI.

Director of Industrial Relations,
Department of Labour,
OTTAWA.

Michael Starr, Ministrs — George V. Haythorne, Ministra v. i.

DAŽĀDAS KRĀSU FILMAS

ATTĪSTĪŠANAI UN KOPĒŠANAI.

ĀTRA UN PIRMKLASĪGA APDARE DAŽĀDOS LIELUMOS.

PIEŅEM:

DV. GRĀMATNĪCA, 123 HURON ST., TORONTO 2-B,

Darba laiks no pl. 9—6, sestdienās no pl. 9—1 dienā.

Penmans

WARRANTED HIGH GRADE PENMANS KNIT-GOODS

GP 2-5

APAKŠVEĻA - ZEĶES - T-KREKLI

WEST TORONTO T. V. RENTALS

Izīrē televīzijas aparātus kopš 1954. gada.

LIELĀ IZVĒLĒ LIETOTI T. V. APARĀTI.

T. V. un RADIO labošana.

924 College St., Toronto.
LE 5-9646.

E. BĒRZPUMPURS

TORONTO IZGLĪTĪBAS PĀRVALDE
VAKARA KURSI JAUNKANADIEŠIEM

BLOOR COLLEGIATE INSTITUTE — 1141 Bloor St. West (pie Dufferin ielas).
CENTRAL HIGH SCHOOL OF COMMERCE — 570 Shaw St. (dienvidos no Harbord ielas)
EASTERN HIGH SCHOOL OF COMMERCE — 16 Phin Ave. (pie Chatham avenijas)
HUMBERSIDE COLLEGIATE INSTITUTE — 280 Quebec Ave. (pie Humberside avenijas)
KING EDUARD SENIOR PUBLIC SCHOOL — 112 Lippincott St. (ziemeļos no College ielas)
McMURRICH SENIOR PUBLIC SCHOOL — 114 Winona Dr. (dienvidos no St. Clair avenijas)
NORTH TORONTO COLLEGIATE INSTITUTE — 17 Broadway Ave. (austrumos no Yonge ielas)
PARKDALE COLLEGIATE INSTITUTE — 209 Jameson Ave. (dienvidos no Queen W ielas)

1962. — 1963. MĀCĪBU GADĀ.

Pieteikšanās vakaros augšminētajās skolās 17., 18., 19., 20. sept. Reģistrācijas maksa $ 5.-.

Mācības sāksies 24. septembrī un notiks četras reizes nedēļā no pirmdienas līdz ceturtdienai. Mācību sākums plkst. 7.30 v.

KLASES — Angļu valodas pamatmācība iesācējiem: angļu un pavalstniecības mācības tādiem, kas jau prot angliski; kursi senioru grupā.

Kā vietējiem, tā jaunieceļotājiem, pieaugušiem, kas vēlās mācīties lasīt un rakstīt, ir iespējams mācīties Bloor Collegiate Institute otrdienu un trešdienu vakaros.

Saruņu mācība graduātiem angļu valodā.

MĀCĪBU PROGRAMMĀ IETILPST — Angļu valodas pamatmācība — attiecīgi piemērots kurss jaunkanadiešiem runāt, lasīt un rakstīt angliski; pašreizējais stāvoklis; informācija par naturalizāciju; Kanada un tās iedzīvotāji; redzes aploks.

INTERESENTI TUVĀKU INFORMĀCIJU VAR SAŅEMT VIETĒJĀS SKOLĀS, SĀKOT AR 17. SEPTEMBRI, pl. 7 vak.

Z. S. PHIMISTER, Izglītības Direktors — OSCAR T. SIGSWORTH, Pārzinis

VAI LAIKRAKSTU SAŅEMAT KĀRTĪGI?
Vai esat nokārtojuši abonementu?

ALFRED STIKUTS
TORONTO REAL ESTATE BOARD
REALTOR
481-0431

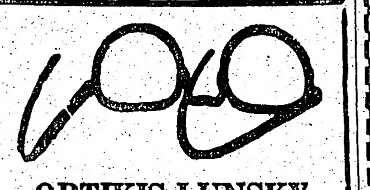

OPTIĶIS LUNSKY
470 COLLEGE St., Toronto
WA 1-3924.

Vass & Rendek
ADVOKĀTS — NOTĀRS
455 Spadina Ave., Apt. 403,
College un Spadina ielas stūrī).
Tel. birojā — WA 2-6111,
WA 2-6112, TORONTO.

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS

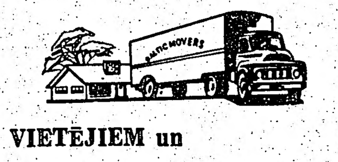

VIETĒJIEM un TĀLBRAUCIENIEM.
Tel. LE 4-1403.

DĀMU FRIZIERSALONS „VENTA'
3 Westmoreland Ave. (Bloor - Dovercourt),
Tel. LE 6-9544, Toronto.

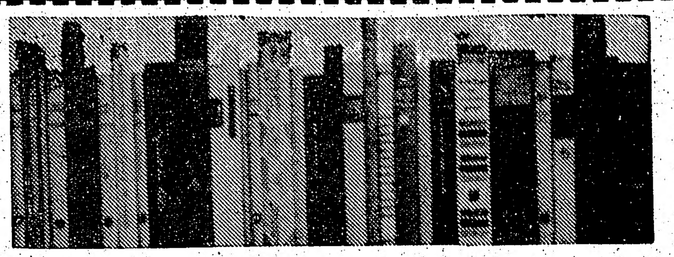

VAI JUMS IR ŠĪS GRĀMATAS?

E. Dunsdorfs — LATVIJAS VĒSTURE — 1600 - 1710 $ 12.50
A. Voitkus — SPOGULIS — humoreska .... $ 5.60
A. Johansons — VĒJU MEZGLI — esejas .... $ 2.80
A. Daugule — SADEDZINĀTIE TILTI — romāns .... $ 3.00
A. Čika un
A. Šmits — — SPORTA SMAIDS — atmiņas .... $ 3.00
T. Zeltiņa redakcijā — DZEJAS UN SEJAS — antaloģ. $ 7.50
J. S. Turģenevs — DŪMI — romāns .... $ 3.85
Guntis Zariņš — VARONĪBAS AUGSTĀ DZIESMA — stāsti .... $ 3.80
Ilze Šķipsna — VĒJA STABULES — stāsti .... $ 3.80
Dr. D. Biskaps — DZĪVES VĒJOS — ārsta dzīves un darba atmiņas .... $ 5.50
TILTS Nr. 42./43 — žurnāls .... $ 2.00
TILTS Nr. 44./45. — žurnāls .... $ 2.00
LATVJU ZELTENE — rokdarbu žurnāls Nr. 41 .... $ 1.00
LATVJU ZELTENE — rokdarbu žurnāls Nr. 42 .... $ 1.00
J. Klīdzējs — JAUNIEŠI — romāns .... $ 3.80
Irma Grebzde — KALNI KĀPJ DEBESĪS — noveles $ 3.60
Marg. Kovaļevska — POSTA PUĶE — romāns .... $ 4.00
F. E. Tamsāre — VELNS AR VILTOTU PASI — romāns $ 3.40
V. Kārkliņš — VAKARA ZVAIGZNES — romāns .... $ 4.00
Francis Molnārs — PĀVILIELAS ZĒNI — jaunatnes romāns .... $ 3.00
V. Krāslavietis — AR LAIKA DEGLI — dzejoļi .... $ 3.00
A. Eglītis — DIVI KĀPITNI — ar autora zīmējumiem $ 2.80
S. Lazdiņa — SADEGUŠIE SPĀRNI, II daļa — romāns $ 3.90
E. Dārziņš — PAVASARA STRAUMES — dienas grām. $ 3.50
Andr. Eglītis — LĀSTS — dzejoļi .... $ 4.25
LATVIJAS ATBRĪVOŠANAS KARA VĒSTURE, II d. $ 8.00
K. Kurbads — SILU ŠALKAS — dzejoļi .... $ 2.80
A. Irbe — MUMS NAV SVĒTVAKARU — noveles .... $ 3.20
E. Čirikova — JAUNĪBA — I daļa, romāns .... $ 4.50
E. Čirikova — TRIMDA — II daļa, romāns ——— $ 5.00
E. Čirikova — ATGRIEŠANĀS — III daļa, romāns .... $ 5.00
A. Brigadere — DRĀMA un NOVELES .... $ 4.00

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ,
123 Huron Street, Toronto 2-B, Ont., Canada.

TRANSPORTA FIRMA

KAKTIŅŠ

Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zvanīt katrā laikā:
LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

Dr. ROMAN PNEWSKY
Ilggadīga prakse slimnīcās Vācijā, Polijā un Šveicē.
Speciālists iekšķīgās, sieviešu un veneriskās slimībās.
3537 PARK AVE., MONTREAL, P.Q., tel. VI 5-7623, Montreal.
Runā vāciski un krieviski. Pieņem no pl. 8—9 vakarā.

LATVIJAS AMERIKĀ
MODERNĀ SPIESTUVE TORONTO

PIEŅEM VISĀDA VEIDA IESPIEDUMDARBU PASŪTINĀJUMUS:
- LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU KARTES,
- VIZĪTKARTES,
- DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJADZĪBĀM,
- KONCERTU PROGRAMMAS,
- SARĪKOJUMU BIĻETES,
- PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIŅAS,
- GRĀMATAS un ŽURNĀLUS,
- VĒSTUĻU VEIDLAPAS, APLOKSNES u. c.

PASŪTINĀJUMUS PIEŅEM:
LA BIROJĀ, 123 HURON IELĀ, TORONTO, 2-B, ONT., CANADA. TEL.: EM 8-0792.
Pasūtinājumus lūdzam nodot laikus.

PĀREJIET UZ CANADIAN LABĀKAI GARŠAI
PĀREJIET UZ CANADIAN PAVISAM

Abonēšanas maksa: $ 1.50 par 1 mēn., $ 4.50 par 3 mēn. $ 8.50 par 6 mēn., $ 16.00 par gadu.

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanagi, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Lāci,

SAV. VALSTĪS:
A. Lāci, 101 Brigthtwater Court, Brooklyn 35, N.Y.
J. Lāci, 611 Argyle Rd., Brooklyn 30, N. Y.
V. Zuti, 32 Dayton St., Newark 14, N. J.
A. Lībieti, 2528 W Becher St., Milwaukee 15, Wisc.
J. Ezergaili, 12102 Miles Ave., Cleveland 5, Ohio.
V. Hermani - Daly, 368 Heine St., Elgin, Ill.
A. Ozoliņu, 1643 N. Orchard St., Chicago 14, Ill.
V. Miķelsonu, 426 N. Prairie Ave., Kalamazoo, Mich.
V. Zirnīti, 138 Barklay N. E., Grand Rapids, Mich.
V. Irbi, 87 Ellwood St., New York 40, N. Y.
KANADĀ:
J. Gailīti, 12 Green Meadow Rd., Hamilton, Ont.
H. Grebli, 85 Maple St., St. Catharines, Ont.
J. Liģeri, 2325 Dunn St., Niagara Falls, Ont.
A. Cauku, 350 Maitland St., London, Ont.
J. Roni, 57 David St., Brampton, Ont.,
M. Ķīvīti, 236 First Ave., Ottawa, Ont.
ANGLIJĀ:
DVF Grmatnīcu, 72 Queensborough Terrace, London.
J. Turciņu, 64 Sholebroke Ave., Leeds.
ZVIEDRIJĀ:
DV Stokholmas nodaļu, P. O. 220, Stockholm.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ,
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ

līdz .... uz .... mēnešiem uz šādu adresi:

Adrese: ....

Mr., Mrs., Miss ....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $ ....

.... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot).

Paraksts ....

CEĻOJOŠAIS TEĀTRIS

latviešu biedrību atbalstā

V I E S I Z R Ā D E S

JĀŅA ŠĀBERTA 50 GADU SKATUVES DARBA ATCERE ar

ZIEDONIS SEPTEMBRĪ

L. Kiršfelda 3 cēlienu komēdija

Tēlotāji: Tonija Kalve, Ksenija Brante, Dzidra Mindere, Jānis Šāberts un Ivars Šturms.

Režisors: Jānis Šāberts.

Dekorātore: Anna Annus. Dramaturgs: T. Zeltiņš.

TORONTO, Kanadā
SESTDIEN, 22. septembrī, plkst. 8 vakarā
Eaton Auditorijā, Eaton's College St.
Biļetes: $3.-, 2.50 un $2.-.
Iepriekšpārdošanā „LOTUS" puķu veikalā, 802 Bathurst St., izrādes dienā, 22. septembrī,
Puscenas skolēniem dabūjamas tikai „LOTUS" puķu veikalā.

HAMILTONĀ, Kanadā.
SVĒTDIEN, 23. septembrī, plkst. 7 vakarā
YMCA Auditorium, 79 James St. South.
Biļetes $2.50 iepriekšpārdošanā pie E. Gulbis j-dzes. 136 Emerson St. Tālr. JA 9-2414.
Turpat arī bērnu un skolēnu biļetes.

LONDONĀ, Ont. Kanadā.
PIRMDIEN, 24. septembrī, plkst. 8 vakarā
Poļu baznīcas zālē, 417 Hill St.
Biļetes $2.50. Skolēniem puscena.

Labākās sekundes

VĒSTULE LA NO STOKHOLMAS

(E.E.) — Prof. Dr. phil. K. Strauberga izvadīšana pēdējā gaitā notika piektdien, 31. augustā no Svētā krusta kapellas Stokholmā. Bija ieradies liels pulks pavadītāju, lai nestu pēdējās ardievas mūsu zinātnes un kultūras druvas ievērojamam darbiniekam. Tālu ceļu uz sava tēva bērēm bija mērojis viņa dēls, ierodoties no tālās Austrālijas. Nelaiķa šķirsts bija klāts ar mūsu nacionālo karogu un studentu korporāciju galvas segām un krāsām un goda sardzē pie tā pārmaiņus stāvēja korporācijas un akadēmiskās organizācijas pārstāvji.

Garīgajā ceremonijā svētrunu teica prāv. O. Sakārnis un funerālijas ar lūgšanu vadīja prāv. J. Teriņš.

No mūsu dižā tautas kultūras druvas kopēja sūtņa K. Zariņa vārdā atvadījās Herb. Tepfers, Frat. Livonica konventa — V. Krauze, Frat. Vesthardiana — A. Sietnieks, Ziemeļu muzeja — prof. G. Bergs, bij. nelaiķa šefs un draugs — prof. Eriksons, Zviedrijas tautas pētīšanas institūta — L. Lesmane, igauņu draugiem — prof. G. Renks, Latv. Akadēmiskās org. Zviedrijā — Dr. V. Ģinters, L.U. fil. — filozof. fak. — prof. J. Bokalders, korporāciju Sadarbības konventa — A. Bušs, korp. Lettonias — P. Pētersons, korp. Selonijas — J. Bubenko, Sieviešu korporācijām — Sileniece, Akadēmiskās vienību sav-bas — R. Legzdiņš, Frat. Artica — J. Kārkliņš, Latvijas Penkluba — K. Dziļleja, Stokholmas latv. draudzes — K. Krūmiņš, „Latvijas Vārds" izdevēji un redakcija — A. Kroders, Latv. Zemnieku Sav. — A. Padēls, LZS Gēteburgas nod. — P. Kalniņš, Daugavas Vanagu saimes — L. Talters, strēlniekiem — K. Lobe, Zviedrijas latv. centrālās padomes — O. Freivalds, Latv. Nac. Fonda — A. Ūdris, Latv. palīdzības komitejas — J. Breikšs, Skrastiņš sen. no Vesterosas, Komitejas latv. jaunatnes sad. Zviedrijā — Vilkancis, LJKS — R. Vilnis, apgāda „Imanta" — R. Grīna un piederīgo vārdā arch. Blumfelds.

☆

Zviedrijas augstākās mācību iestādes izsludinājušas jaunuzņemto audzēkņu sarakstus, kuros atrodami arī jauno latviešu censoņu vārdi, kas uzsāks studijas augstākās izglītības iegūšanai.

Karaliskā techniskā augstskolā uzņemti Andrejs Teikmans un Jānis Ģērmanis no Stokholmas, Āriş Graufelds no Upsalas. Zobārstniecības augstskolā — Aina Teivēna no Gēteborgas, Veterinārā augstskolā — Andris Teikmanis no Katrineholmas.

☆

Kāda poļu zvejas laiva ar 4 apkalpes locekļiem un 6 līdzbraucējiem vētrainās jūras dēļ meklējusi patvērumu Zviedrijas Elandes salā un visi 6 līdzbraucēji ar vienu no apkalpes locekļiem pieprasījuši azila tiesības. Izrādījies, ka visi 6 līdzbraucēji Gotenhafenā noslēpušies laivas tīklos un, nokļūstot atklātā jūrā, pārņēmuši laivas vadību. 3 apkalpes locekļi, kuri vēlas ar laivu atgriezties Polijā, palikuši laivā policijas uzraudzībā. Pārējie bēgļi novietoti pagaidu mītnē, kamēr ieradīsies tulks, būs nopratināti un tiks saņemti Ārzemnieku komisijas norādījumi. Lielā daļa no šiem bēgļiem ir jaunieši 20 gadu vecumā, pēc nodarbošanās zvejnieki un amatnieki.

☆

Zviedrijā plašos apmēros ievadīta vēlēšanu kampaņa paredzētām pašvaldību vēlēšanām septembrī. Zviedrijas televīzijā notiek visu partiju līderu izvaicāšana no pārējo partiju reprezentantu puses par partijas politiskām programmām un solījumiem vēlēšanās. Kad kārta bija Zviedrijas komūnistu vadītājam Hagbergam, viens no vaicātājiem bija igaunis Valdemārs Kivieds, kas reprezentēja labo partiju virzienu. Šis ir pirmais gadījums kur atklātā vēlēšanu kampaņā tik redzamā lomā reprezentējas kāds baltietis Zviedrijas politiskā darba laukā. Lai gan uz jautājumiem komūnistu līderis centās atbrīvoties no Staļina ēnas atbildēdams, ka neesot staļinists, tad atbilde vēlāk izpalika pavisam, kad jautāja, lai min kādu valsti, kurā komūnisti tikuši pie varas miera līdzekļiem. Sekunde pēc sekundes pagāja, atbildes nebija. Tās bija labākās sekundes visā programmā.

☆

Ar šīs vasaras nelabvēlīgo laiku un lietus gāzēm sasniegts rekords pēc Zviedrijas meteoroloģiskā biroja datiem. Stokholmas apvidus šovasar piedzīvoja 63 lietainas dienas, kas ir rekords pēdējo 100 gadu laikā. Mēdz sacīt, ka vasara nemaz nav bijusi, sliktais pavasaris ir pārgājis vēl nepatīkamākā rudenī. Šī klimata maiņa pēdējos gados vairāk kā jebkad liek domāt par atvaļinājumu pavadīšanu Eiropas dienvidu zemēs.

Ēriks Ērglis.

LATVIEŠU JAUNATNE PĀRVARĒJUSI ASIMILĀCIJAS BRIESMAS

KONGRESA NOSLĒGUMAM — PLAŠS TAUTAS DEJU VAKARS. L A B S KONTAKTS AR KANADAS JAUNATNES ORGANIZĀCIJĀM. INDIEŠU SKOLOTĀJS PALĪDZ IZRAUDZĪT BALLES KARALIENI.

(VĒSTULE NO ANGLIJAS PAR EIROPAS JAUNATNES KONGRESA NOSLĒGUMU).

(A. P.) Sekojot citu gadu tradīcijai, arī nule notikušais Eiropas jaunatnes salidojums beidzās ar plašu sarīkojumu — tautas deju vakaru, kurā piedalījās visas tautas deju kopas Anglijā un no Minsteres, Vācijā, iebraukušie „Circenīši". Bija turpat 100 dejotāju.

Programmu ievadīja Līkumu deja (seno latviešu polonēze), kam sekoja dažādās etnografiskās dejas, kā arī visjaunāko laiku aranžējumi. Vācijas viesu izpildījumā bija izdevība pirmo reizi redzēt seno Zagļu deju. Plašā programma noslēdzās ar kopīgi nodejotām Sudmaliņām. Visi sniegumi guva kuplās auditorijas jūsmīgu piekrišanu un daudzas dejas nācās atkārtot. Atzīmējams, ka varen braši lielajiem līdzi kopdejās turējās arī mazie Līdsas DV kopas „Auseklīši", par ko varam tikai priecāties.

☆

Kas gan būtu plašais jauniešu salidojums, ja tā ietvaros nebūtu paredzēta arī svētku balle. Tā arī šoreiz. Žūrijas komisija izraudzīja balles karalieni. Gods pienācās viešņai no Oslo — Tamārai Zaķis. Visai oriģināls šoreiz bija žūrijas komisijas sastāvs — tā komplektējās no trim personām: vecākā un jaunākā kongresa dalībnieka un viena vidējās paaudzes pārstāvja. Vecākā gods piekrita prof. Dr. E. Blesem, jaunākais bija dzejnieces Veronikas Strēlertes dēls Pāvils Johansons, bet vidējos gadus reprezentēja no Londonas atbraukušais Indijas skolotājs Salva. Atzīmējams, ka kāds no salidojuma dalībniekiem otrā dienā bija taujājis Pāvilam pēc balles karalienes vārda, uz ko zēns kautrīgi atbildējis: „To es nezinu, bet smuka gan viņa bija."

Tālajam Indijas viesim tuvāka interese par latviešiem radusies tad, kad, nejauši izdzirdot latviešu valodu, konstatējis, ka daļu no vārdiem saprot, jo tos līdzīgi izrunājot arī indiešu valodā. S. nodomājis nākamā gadā apciemot Latviju.

★

Plašā salidojuma noslēgumā ELJA's priekšsēdis Tālivaldis Mednis mūsu līdzstrādniekam izteicās: „Skaitliskā ziņā šis bija viens no kuplākiem kongresiem — tajā piedalījās 175 jaunieši. Kaut Anglija nav sevišķi piemērota Eiropas mēroga salidojumiem, mēs savā laikā tomēr izšķīrāmies par šo zemi, lai arī Anglijas jaunatnei dotu iespēju piedalīties vienā no gadskārtējiem lielākiem jaunatnes apvienības sarīkojumiem.

Domāju, ka nākošā gada 10. jubilejas kongresu atkal sarīkos Vācijā.

Kongresa laikā bija paredzēta latvju jauniešu tikšanās ar britu polītisko partiju jaunatnes pārstāvjiem, kā konservātīviem, tā liberāļiem un lēboristiem. Pēc pārrunām aicinājām viņus noraudzīties filmu Mana Latvija, kas uz britu jauniešiem atstāja dziļu iespaidu. Viņi izteicās, ka filma ievērojamā mērā palīdzējusi labāk saprast mūsu drūmo likteni. Gribētu vēl atzīmēt un uzsvērt, ka pēdējā laikā ELJA'i nodibinājies ļoti labs kontakts arī ar Kanadas jaunatnes vadošo organizāciju.

Noslēdzot šo interviju, T. M. ar prieku atzīmēja jaunatnes aizvien pieaugošo interesi par pašu organizāciju. Līdz šim apvienībā uzņēma no 16—35 g. vecumam, bet tagad jau no 15 gadiem.

„Latviešu jaunatne ir pārvarējusi asimilācijas briesmas, tā ir sevi saglabājusi un drošu prātu nākošās valdes varēs no apzināšanas darba pāriet uz audzināšanas darbu."

„Nepagurt, nebūties grūtību un šķēršļu" — bija T. M. vārdi jaunatnei pirmas kongresa sanākšanas. Tie paši kā novēlējums lai paliek spēkā arī darbam nākotnē.

DIRIĢENTS HARIJS STALAŽS GULDĪTS SVEŠAS ZEMES SMILTĀJĀ

(A. P.) Pēkšņā nāvē mirušā Bradfordas vīru koŗa „Daugava" diriģenta Harija Stalaža izvadīšana uz pēdējo dusas vietu izvērtās par plašāko bēŗu sarīkojumu, kādu šejienes latviešu sabiedrība pieredzējusi. Jau Sv. Lūkasa baznīcā, no kurienes sākās nelaiķa izvadīšana, bija pulcējusies pāris simtu lielā sēru draudze. Nelaiķa šķirstu klāja ziedi un vainagi, abpus šķirstam koristu goda sardze, bet pēdējās ardievas ērģeļu skaņās izteica komp. Helmers Pavasars, kas uz bērēm bija ieradies no Londonas. Viņa gādībā un lietpratīga padoma vadīts, nelaiķis taču bija audzis koŗa diriģēšanas mākā. Izvadīšanas dievkalpojumu vadīja un funerālijas pie kapa izpildīja māc. E. Sarkanbārdis.

Jo iespaidīgs bija pašu daugaviešu sarkan-balt-sarkano neļķu vainags ar ievītām 11 sarkanām rozēm, kas simbolizēja gadus, kuŗus nelaiķis pavadījis kopā ar „Daugavas" dziedoņiem.

Sūtņa K. Zariņa ģimenes vārdā ziedus nolika sūtņa meita Marianna. Vēl atvadu vārdus teica un ziedus un vainagus nolika Bradfordas sabiedriskās organizācijas, kaimiņu pilsētas — Līdsas, Zuikas vīru koŗa, „Dzintarzemes, dubultkvarteta „Gaiziņa" pārstāvji, daudzi nelaiķa cienītāji, draugi un paziņas.

Bija daudzi rakstiski līdzjūtības apliecinājumi. Starp tiem telegramma no komponista un diriģenta J. Baruša Kanadā, kas savā laikā bija „Daugavas" koŗa dibinātājs un tā pirmais diriģents.

Ņujorka - Montreāla

(Pārnesums no 5. lpp.)

Varot rēķināt, ka Montreālā mājas latviešiem iepirktas apmēram trešai daļai, pie kam tās ir pilsētā vai tuvākā apkārtnē. Ņujorkā mājas vairāk pērk Longailendā, kas ir 30, 50 un pat vairāk jūdzes no pilsētas.

Montreālieši vasarā brauc uz Sv. Labrenča kalniem, ņujorkieši dodas uz Katskiļiem un abās vietās latviešiem ir vasaras īpašumi.

Latviešu sarīkojumi Montreālā nedēļas nogalē parasti ir viens, Ņujorkā bieži vien vairāki. Ievērojot latviešu skaitu, Montreālā apmeklētāju skaits liekas lielāks. Ņujorkā tomēr bieži ir sarīkojumi, kas rīkoti visas ASV apmērā un kuŗus apmeklē 1000 vai vairāk apmeklētāju, ar kādu skaitu Montreāla nevar rēķināties.

Abās pilsētās latvieši lasa latviešu grāmatas un citus izdevumus, runā arī latviski, pa laikam gan pievienojot kādu angļu vārdu, Montreālā arī kādu franču izteicienu. Montreālā vērojams, ka latvieši vairāk turas pie angļu valodas un bērnus sūta angļu valodas skolās, kaut arī iedzīvotāju lielākā daļa runā franciski.

Kur labāk? Ņujorkieši saka, ka Ņujorkā, montreālieši, ka arī Montreālā nav slikti. Ar dzīves vietu mainīties neviens negribēja, tomēr ciemos labprāt braucot. Slēdziens — nekur nav tik labi kā mājās, kaut vai tās ir tikai pagaidu mājas.

V. Irbe

SAVIENOTĀS VALSTIS

GRAND RAPIDI, MIČ.

● Š. g. 1. septembrī Grand Rapidos pulcējās Latvijas Kaŗaskolas beigušo virsnieku apvienības kopas biedri, lai atzīmētu savu izlaiduma atceres dienu. Šoreiz iepriecināja tas, ka bez vietējiem un tuvākās apkārtnes kopas locekļiem daži bija braukuši tālāku ceļa posmu. No Lusvilles Kentakijā bija ieradies Fr. Neimanis ar dzīvesbiedri, T. Volbergs no Detroitas u. c. Sanāksmi atklāja kopas pr-ka vietnieks J. Radziņš. Sekoja saviesīgs vakars. Nākošajā dienā vairāki kopas locekļi ieradās Bladžeta slimnīcā, lai apmeklētu tur ārstēšanai ievietoto kopas pr-ku A. Puravu.

● 1. septembrī Lapsiņu ģimene no Grand Rapidiem bija devusies uz Kalamazū, lai piedalītos latviešu skautu lielās nometnes noslēguma vakarā pilsētas apkaimē, ņemot līdzi arī savu 16 g. v. dēlu Ziedoni. Pēc lielā ugunskura Lapsiņi atgriezušies Grand Rapidos, bet Ziedonis devies atpakaļceļā uz skautu nometni, lai pārvestu no turienes kādu savu draugu. Šis viņa brauciens izrādījies liktenīgs. Policijas patruļa atradusi Ziedoni bezsamaņā krietnu gabalu no stipri sadragātā vācu tautas vāģa, kas slīdējis 160 pēdas un apsviedies apkārt. Autokatastrofa notikusi uz 131. ceļa, netālu no Veilandes pilsētiņas. Sākumā bijušas aizdomas, ka kāda cita mašīna ietriekusies Ziedoņa vadītā vāģa aizmugurē, bet tas neapstiprinājies. Ziedonis Lapsiņš novests slimnīcā pl. 1.45 un miris pl. 3.20 rītā, 2. septembrī, būdams smagi iekšēji ievainots. Viņš bija dzimis Vācijā. 1950. gadā līdz ar vecākiem iecelojis Sav. Valstīs, bet 1952. g. Lapsiņu ģimene ieradās Grand Rapidos no Kentakijas. Šeit Ziedonis apmeklēja vidusskolu. Viņš bija Lapsiņu ģimenes vienīgais dēls un pēc viņa sēro ne tikai vecāki, bet arī 95 g. v. vecmāmiņa, citi radi, draugi un tuvinieki.

V. Z.

KALAMAZŪ

● Mednieku - makšķernieku kluba gadskārtējās sacensībās inž. V. Grīviņa lauksaimniecībā piedalījās 16 sportisti. Bez mazkalibra un māla baložu sacensībām šoreiz kā jaunums nāca klāt vēl arī „piļu" šaušana. Sacensības vadīja A. Gīrupnieks ar Ž. Balceri, V. Dīriķi un V. Vegliņu kā tiesnešiem. Izcīņā pirmo reizi nāca inž. V. Grīviņa un Daugavas Vanagu apv. dāvātās ceļojošās balvas. Pirmo ieguva V. Rinkušs, otro — V. Lenšs. Mazkalibra šaušanā no iesp. 150 punktiem, 1. v. R. Benders ar 134 p., 2. v. V. Lenšs — 129 p., 3. J. Kavaļenko — 127 p. Māla baložu šaušanā 1. v. V. Rinkušs, 2. v. — R. Jānkavs, 3. v. — A. Gīrupnieks. Piļu šaušanā no iespējamām 25 V. Lenšs trāpīja 18, L. Skrupšķelis — 17 un V. Rinkušs — 16. Pēc sacensībām notika kopīgs launags.

● Aina Artmane Mičiganas valsts izstādē Detroitā par izstādītiem rokdarbiem saņēma 1. godalgu. Atzīmējams, ka viņa jau vairākus gadus piedalījusies minētā valsts izstādē un arvien saņēmusi pirmās godalgas.

V. B.

Par dzejām un sejām

(Pārnesums no 5. lpp.)

taisnākā leņķī ir apgalvojums bez pamata. To rāda publicētie dzejoļi latviešu presē, tāpat 18 g. periodā, ko izgriezumos esmu sakrājis.

Tikai ar sašutumu jānoraida tāds mūsu dzejnieku pazemojums, ka šī dzeju grāmata „pa lielākai daļai vēl negataviem vai pilnīgi nevērtīgiem darbiem", tādēļ būtu slēpjama pagaldē.

Pievienojos dzejnieka P. Ērmaņa atziņai, ka šī grāmata ir skaista rota dāvanai un ieteicu to katram iegādāties. Tas nekādā ziņā nebūs jānožēlo.

T. Sīlis, Kalifornijā.

(Pārnesums no 1. lpp.)

nesenas statistikas dati liecina, ka no apm. 25.000 veikaliem atvērti ne vairāk kā 3000.

Ļoti smags trieciens Alžīrijas saimniecībai ir masveidīgā eiropiešu kolonistu bēgšana. No miljona palikusi vairs tikai puse; pārējie aizbraukuši uz neatgriešanos, to starpā 10.000 skolotāju, 90 proc. Alžīrijas ārstu.

Alžīrijas saimniecisko dzīvi vēl apgrūtinās apstāklis, ka šogad sagaida zemākas ražas — kvieši un mieži tikai 75 proc. no parastā daudzuma, vīnogas par 40 proc. mazāk nekā citos gados.

PAMIERS BEZ DROŠA PAMATA

Var tikai minēt vai nestabilo Alžīrijas pamieru izdosies pārvērst paliekošā mierā, vai tas ar laiku sabruks un atjaunosies pilsoņu kaŗš.

Pretvaldības militāro spēku virspavēlnieks plkv. Si Hassans, kuŗa kaŗavīri vēl arī pamiera periodā pārvalda Alžīru, nedēļas nogalē izteicās, ka kaŗa darbības pārtraukšana un pamiers ar Ben Bellu ne pie kādiem politiskiem atrisinājumiem Alžīriju nav novedis.

Sekojot pamiera noteikumiem, patizānu spēki izvākušies no pilsētas centra un principā atzīst Ben Bellas politisko biroju. No savas puses atkal Ben Bella līdz šim turējis doto vārdu un nav izdevis pavēli savai lojālai armijai pilsētu okupēt.

Alžīrijai būtu daudz lielākas cerības uz stabilāku nākotni, ja politiķiem izdotos noorganizēt sen kā apsolītās un jau piecreiz atliktās vispārējās vēlēšanas. Nākamais datums šādas vēlēšanas paredz šā gada 16. septembrī, bet partizānu vadoņi par izdošanos izsakās ļoti skeptiski.

TIKAI NE CIETUMĀ

Sešdesmit vienu gadu vecais komūnistu spiegs leukēmiķis Soblens no jauna piemuļķojis amerikāņus, kas par visu varu, bet līdz šim bez panākumiem, mēģina viņu dabūt cietumā. Par spiegošanu Pad. Savienībai otrā pasaules kaŗā amerikāņi Soblenu notiesāja uz mūžu cietumā.

Pirmo reizi, kad Soblenu pēc izmukšanas no Sav. Valstīm uz Izraēlu amerikāņi ātri gribēja dabūt atpakaļ uz savu zemi, padomju spiegs Londonas lidostā izdarīja efektīvu pašnāvības mēģinājumu un no Anglijas sāka cīņu par brīvību. Kad bija izstaigāti visi iespējamie legālie ceļi un Anglijas valdība tomēr izšķīrās par Soblena izraidīšanu, pēdējais, ceļā uz lidostu lidojumam atpakaļ uz Sav. Valstīm, paguva iedzert lielu devu no nezināmiem avotiem iegūtu miega zāļu un tika nesamaņā nogādāts uz slimnīcu.

Nedēļas nogalē saņemtās ziņas liecina, ka Soblens šoreiz var būt pārspekulējies. Hillingdonas slimnīcas ārsti paskaidro, ka Soblena asins vēža novājinātam ķermenim ieņemto miega zāļu deva var izrādīties par lielu. Viņa stāvoklis pasliktinājies tik tālu, ka ārsti baidās par viņa dzīvību. Viņa dzīvesbiedre Dr. Dina Soblena, kas praktizē psīchiatriju Ņujorkā, ieradusies Londonā.

LA ATSEVIŠĶI EKSEMPLĀRI
dabūjami
O. ANDERSONA DELIKATEŠU VEIKALĀ
26 Market St., Hamilton, Ont.,
kā arī
„NORTHLAND GROCERIES",
120 Barton St. E., Hamilton, Ont.

ĀBOLI NO MILLERA FARMAS
atkal dabūjami bušeļos
267 Withrow Ave.,
tel. HO 1-8478,
Toronto.

ŠUVĒJA
pieņem visādus šūšanas darbus: kleitas, kostīmus, mēteļus no pienestā vai sava materiāla.
103 BELLSIZE DR., TORONTO 7. TEL. 488-3249.

NOTIS —

V. Dārziņa — 200 latviešu tautas dziesmas I-IV a		$ 3.50
„ — 200 latviešu tautas dziesmas II d		$ 6.00
„ — Sonata No 2	Klavierēm	$ 2.50
„ — Treludes	„	$ 2.00
„ — Sonatina G	„	$ 2.50
„ — Sonatina F	„	$ 2.50
„ — Mazās svitas	„	$ 2.50
„ — Divas Prelūdes G	„	$ 1.50
„ — Tiade de Preludes	„	$ 2.50
„ — Trittico Barbaro	„	$ 2.59
„ — Suite A	„	$ 2.50
„ — Spēlējiet pirkstiņi I-II klavierēm		$ 2.50
„ — 25 latviešu tautas dz. vieglā apstrādājumā		$ 1.20
V. Dārziņa Sonāta I		$ 2.50
E. Dārziņa — Melancholiskais valsis — klavierēm		$ 0.70
Jēkabs Poruks — Es dziesmu meklēju I		$ 2.50
Valdemārs Ozoliņš — Sarmotai dvēselei — solo dz.		$ 5.00
A. Jurjāna — Kantāte		$ 2.00
„ — Lūgšana un E. Dārziņa Rezignācija		$ 1.20
„ — Jel nevaicā		$ 1.20
E. Melngailis — Latviešu tautas dziesmas — solo balsij ar klavieru pavadījumu		$ 2.00

Dabūjamas
DAUGAVAS-VANAGU GRĀMATNĪCĀ,
123 HURON STREET, TORONTO, 2 - B, Ontario.
Lūdzam nošu pasūtinājumiem pa pastu pielikt 10 ¢ pasta izdevumiem.

KANADAS BAZNĪCĀS

TORONTO

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX 9-3331. Toronto Sv. Andreja baznīcā, Carlton un Jarvis ielu stūrī. Tel. WA 4-1563.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 6-2510.

Sv. Jāņa draudze Toronto.

16. septembrī, plkst. 2 p. p. dievkalpojums Trīsvienības baznīcā un Svētdienas skolas darba atsākšana.

23. septembrī, plkst. 2 p. p. dievkalpojums Jāņa baznīcā un Svētdienas skola.

30. septembrī, plkst. 2 p. p. dievkalpojums Jāņa baznīcā un Svētdienas skola.

Māc. A. Briedis, 191 Ferris Rd., Toronto, tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev. - lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

23. sept., plkst. 2,30 p.p. dievkalpojums Sv. Barnaba baznīcā.

30. sept., plkst. 2,30 p. p. Pļaujas svētku dievkalpojums Sv. Barnaba baznīcā. Tūlīt pēc dievkalpojuma draudzes vakars baznīcas augšējā zālē.

Bramptonā. 16. sept., plkst. 1,30 p.p. dievkalpojums Grace United baznīcā ar dziedātājas A. Sapales piedalīšanos. Ērģelniece — A. Grigale.

LONDONA, ONT.

Māc. J. Prauliņš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont. Tel. MU 5-5098.

Londonas latviešu ev. - lut. draudzē, Trīsvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St.

Sv. Katarīnes latviešu ev. - lut. draudzē, Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

16. septembrī, plkst. 3.30 p. p. Bībeles svētku dievkalpojums. Dziesmu lapiņas.

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev. - lut. draudzes anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd.

7. oktobrī, plkst. 2 p. p. Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu.

Otavas latviešu ev. - lut. Miera draudze; māc. Edg. Lange, 368 Pleasant Park Road. Tel.: RE 3-3906.

HAMILTONĀ

Māc. E. Pavasars.

Hamiltonā, Latviešu ev. - lut. Kristus draudzē — 18 Victoria Ave Sout'

VANKUVERA

Māc. K. Kampe, 1425 W 13-th Ave., Vancouver 9, B. C. tel. RE 8-8797, Vankuveras ev. - lut. latviešu draudze.

Nākošie dievkalpojumi Kitsilano baznīcā: Sestdien, 15. septembrī plkst. 6-os vakarā. Tūliņ pēc dievkalpojuma turpat baznīcas zālē dāmu komitejas rīkotais gadskārtējais bazārs.

Svētdien, 30. septembrī plkst. 3 p.p. dievkalpojums.

MONTREĀLĀ

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P.Q. Tel HU 9-3224.

Montreālas Latviešu ev. - lut. Trīsvienības draudze, Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

Svētdien, 16. septembrī, plkst. 11.00 no rīta dievkalpojums brīvā dabā, Janitēna kunga lauku īpašumā Ezerkalnos.

Svētdien, 23. septembrī, plkst. 11.00 no rīta kapu svētki. Sprediķos māc. Edg. Lange no Otavas.

Māc. Viesturs Šēfers, 4571 Coolbrook Ave., Montreal 29, P. Q. Telef. 484-8394.

Sv. Pāvila ev.-lut. latviešu draudzes Montreālā dievkalpojumi notiek Presbiteriāņu baznīcā, Hutchison un Viateur ielu stūrī.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 4 p. p. un trešdienās pl. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās, plkst. 8 vakarā — 14 Park Rd., Bloor pazemes pieturas tuvumā. Svētdienu rītos plkst. 10.45 — 11.00 garīgs radio raidījums — Brīdis ar Dievu. Viļņu garums 1350 — Ošavas raidītājs.